

Republika Srbija,
MINISTARSTVO
ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE
Odeljenje za procenu uticaja na životnu sredinu
Omladinskih brigada 1
Novi Beograd

ZAHTEV

Za odlučivanje o potrebi procene uticaja na životnu sredinu projekta:

BAGEROVANJE REČNOG NANOSA

IZ KORITA REKE SAVE

OD km 96+400 do km 97+000

(na kat. parc. br. 1636 K.O. Mrđenovac, Grad Šabac)

NOSILAC PROJEKTA
"TRANSVER" D.O.O.
Karadorđeva bb. 15000 Mišar
Direktor : Dragica Bajević

oktobar. 2022.god.

SADRŽAJ

1. PODACI O NOSIOCU PROJEKTA	4
2. OPIS LOKACIJE	5
a) Postojećeg korišćenja zemljišta.....	6
b) Relativnog obima, kvaliteta i regenerativnog kapaciteta prirodnih resursa u datom području.....	6
(v) Apsolutnog kapaciteta prirodne sredine, uz obraćanje posebne pažnje na močvare, priobalne zone, planinske i šumske oblasti, posebno zaštićena područja (prirodna i kulturna dobra) i gusto naseljene oblasti	7
3. OPIS KARAKTERISTIKA PROJEKTA	9
(a) Veličina projekta.....	9
(b) Moguće kumuliranje sa efektima drugih projekata;	11
(v) Korišćenje prirodnih resursa i energije;.....	12
(g) stvaranje otpada;	12
(d) zagađivanje i izazivanje neugodnosti;	12
(đ) rizik nastanka udesa, posebno u pogledu supstanci koje se koriste ili tehnika koja se primenjuje, u skladu sa propisima.....	13
4. PRIKAZ GLAVNIH ALTERNATIVA koje je nosilac projekta razmotrio i najvažnijih razloga za odlučivanje, vodeći pritom računa o uticaju na životnu sredinu	15
5. OPIS ČINILACA ŽIVOTNE SREDINE za koje postoji mogućnost da budu znatno izloženi riziku usled realizacije projekta uključujući:	15
a) Stanovništvo	16
b) Flora	16
v) Fauna	16
g) Zemljište.....	17
d) Voda	17

đ) Vazduh	17
e) Klimatski činioci	18
ž) Građevine	18
z) Zaštićena prirodna, nepokretna kulturna dobra i arheološka nalazišta.....	18
i) Pejzaž	18
j) Međusobni odnosi navedenih činilaca	18
6. OPIS MOGUĆIH ZNAČAJNIH UTICAJA PROJEKTA NA ŽIVOTNU SREDINU (neposrednih, sekundarnih, kumulativnih, kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih, stalnih, privremenih, pozitivnih i negativnih)	20
(a) Obim uticaja (geografsko područje i brojnost stanovništva izloženog riziku);.....	21
(b) Priroda preko-graničnog uticaja;	21
(v) Veličina i složenost uticaja;.....	21
(g) Verovatnoća uticaja;.....	22
(d) Trajanje, učestalost i verovatnoća ponavljanja uticaja.....	22
7. OPIS MERA PREDVIĐENIH U CILJU SPREČAVANJA ILI OTKLANJANJA svakog značajnog štetnog uticaja na životnu sredinu.	23
8. NETEHNIČKI REZIME INFORMACIJA OD 2-7	26
9. PODACI O MOGUĆIM TEŠKOĆAMA (tehnički nedostaci ili nepostojanje odgovarajućeg stručnog znanja i veština) na koje je naišao nosilac projekta.....	27
10. UPITNIK uz zahtev za odlučivanje o potrebi procene uticaja na životnu sredinu	28

1. PODACI O NOSIOCU PROJEKTA

NAZIV:	“Transver” D.O.O.
SEDIŠTE:	Mišar
ADRESA:	Karađorđeva bb 15000 Mišar
TEL/FAX:	015/380-101
E-MAIL:	transvermb@gromnet.net
MATIČNI BROJ:	17018124
PIB:	100111347
ŠIFRA DELATNOSTI:	(4211)
DIREKTOR:	Dragica Bajević

2.OPIS LOKACIJE

Osnovu za istraživanje uticaja na životnu sredinu uvek mora predstavljati konkretna prostorna celina sa svim svojim specifičnostima koje postoje u okviru prethodno utvrđenih prostornih granica i koje se ogledaju u karakteristikama prirodnih i stvorenih činilaca. Nosilac projekta "Transver" d.o.o. iz Mišara, sklopiće sa JVP "Srbija Vode", o zakupu dela zemljišta u površini od **9,8** ha katastarske parcele broj 1636 K.O.Mrdenovac, Služba za katastar nepokretnosti Šabac, nakon dobijanja vodne saglasnosti. Katastarska parcela se po načinu korišćenja vodi kao reka.

Makrolokacija

Mrdenovac je naselje u Srbiji u opštini Šabac u Mačvanskom okrugu. Prema popisu iz 2011. bilo je 556 stanovnika.

Mrdenovac je rodno selo Dušana Kovačevića, srpskog akademika, dramskog pisca, scenariste i pozorišnog radnika. U naselju Mrdenovac živi 587 punoletnih stanovnika, a prosečna starost stanovništva iznosi 45,4 godina (45,3 kod muškaraca i 45,5 kod žena). U naselju ima 209 domaćinstava, a prosečan broj članova po domaćinstvu je 3,33.

Ovo naselje je velikim delom naseljeno Srbima (prema popisu iz 2002. godine), a u poslednja tri popisa, primećen je pad u broju stanovnika.

-Makrolokacija projekta

Mikrolokacija

Eksploataciono polje za vađenje rečnog nanosa, nalazi se u koritu reke Save (stacionaže: od km 96+400 do km 97+000), na parc. br. 1636 K.O. Mrdenovac, Grad Šabac.

Posmatrani potez u koritu reke Save dužine 600 m. odnosno površine od 9.8 ha, predstavlja potencijalno pozajmište rečnog nanosa. Bagerovanje sa njega mora biti kontrolisano, vodeći računa o režimu tečenja, kao i postojećim i planiranim hidrotehničkim i drugim objektima. Obzirom da se predviđeno eksploataciono polje nalazi u sektoru nepovoljno za plovidbu pri niskim vodostajima, eksploatacijom će se poboljšati uslovi plovidbe na ovom sektoru i uslovi prirodnog oticanja i pronosa vučenog nanosa.

-Položaj predmetnog projekta u odnosu na šire područje

Karakteristika ovog sektora je reka Sava sa velikom količinom nanosa što se ogleda u pojavi velikih nanosa promenljivog karaktera, količina i granulacije. Ovo istaložavanje se dešava u periodu nekoicidencije velikih voda.

Osetljivost životne sredine u datim geografskim oblastima koje mogu biti izložene štetnom uticaju projekta a naročito u pogledu:

a) Postojećeg korišćenja zemljišta

Eksploataciono polje (pozajmište materijala), nalazi se na teritoriji K.O. Mrdenovac, prostire se na ukupnoj dužini od 600 m. zemljište se koristi tako što se na celoj dužini eksploatacionog polja, u cilju održavanja projektovanih gabarita, vrši bagerovanje plovnim bagerom vedričarem i refulerima.

Prema podacima iz katastra katastarska parcela broj 1636 po načinu korišćenja i katastarskoj klasi vodi se kao reka. Deo ove parcele se na osnovu vodne saglasnosti koristi za eksploataciju rečnog nanosa, i nalazi se u granicama odobrenog eksploatacionog polja.

b) Relativnog obima, kvaliteta i regenerativnog kapaciteta prirodnih resursa u datom području

Kapacitet prirodnih resursa u datom području

Prirodni resursi su opšte dobro i zajedničko bogatstvo. Njihovo korišćenje, privredna primena i ekonomsko vrednovanje treba da budu planski usmereni i namenski kontrolisani. Bez obzira na vrstu, strukturu i pojedinačne količine, oni su osnov za predstojeći privredni i ekonomski i ekonomski razvoj svake zemlje, tako i Srbije. Naravno, postoji i deo prirodnih resursa koji mora ostati izvan ekonomskih i privrednih tokova i koji treba da bude sačuvan za buduće generacije, a to posebno važi za one resurse koji se teško obnavljaju i neobnovljive prirodne resurse. Prema trajanju, prirodni resursi mogu biti:

- **neobnovljivi resursi** (mineralne sirovine)

- **obnovljivi resursi** (zemljište, vode, flora, i fauna na kopnu i moru, kao i neki nemetali npr. šljunak i pesak, kao i morske soli)

Takođe, izuzetno je značajna i obnovljiva energija, jer se obnavlja približno istom brzinom kojom se eksploatiše. U obnovljive energetske izvore spadaju:

- hidroenergija,
- geotermalna energija,
- solarna (sunčeva) energija,
- energija vetra,
- energija biomase,
- energija plime i talasa.

Korišćenje obnovljivih energetskih izvora je od izuzetnog značaja za svaku zemlju. Značaj se ogleda u štednji neobnovljivih energetskih izvora i zaštita životne sredine.

Predmetno područje je naročito interesantno sa aspekta obnovljivih resursa a to su rečni pesak i šljunak i obnovljive energije koja se ogleda u hidroenergetskom potencijalu.

Eksploatacija materijala iz korita i priobalja Save u lične, komercijalne svrhe i za građevinske potrebe, veoma je razvijena po posmatranom sektoru ovog vodotoka. Imajući u vidu strukturu aluviona u pojasu rečnog korita i priobalja, kao i kvalitet materijala, ova zona se može tretirati kao značajan obnovljivi prirodni resurs građevinskog materijala.

Pri tome treba voditi računa da eksploatacija nanosa (peska ili šljunka) nikako ne može da bude jedina namena priobalja Save, nego se moraju imati u vidu ostali potencijalni korisnici ovog prostora. To znači da eksploatacije materijala iz ovog pojasa mora biti usklađena sa interesima ostalih korisnika i delatnosti-poljoprivrede, šumarstva, komunalnih objekata i infrastrukture, potencijalnih industrijskih objekata i dr. Posebno treba naglasiti neophodnost usklađivanja eksploatacije sa zahtevima zaštite životne sredine i ekološkim kriterijumima.

(v) Apsolutnog kapaciteta prirodne sredine, uz obraćanje posebne pažnje na močvare, priobalne zone, planinske i šumske oblasti, posebno zaštićena područja (prirodna i kulturna dobra) i gusto naseljene oblasti

Stanje i apsorpcioni kapacitet životne sredine na analiziranom području

Opšta ocena je da su kvalitet vazduha, vode i zemljišta na analiziranom području u najvećoj meri očuvani. Obilaskom lokacije i uvidom na terenu i korišćenjem raspoloživih podataka se dolazi do sledećih zaključaka:

- kvalitet vazduha je očuvan. Zagađenje vazduha prisutno je u naseljima po obodu područja, (SO₂, čestice prašine, čađi). Obzirom na mali emisijski potencijal prisutnih potencijalnih zagađivača reč je o vrednostima koje su u granicama maksimalno dozvoljenih koncentracija (MDK),
- kvalitet površinskih voda je u većem delu područja očuvan. Ipak, kvalitet vode reke Save, ne odgovara po svim kriterijumima zahtevanoj klasi (na prelazu između zahtevane i lošije klase).
- Zemljište je ugroženo neodgovarajućom obradom zemljišta, upotrebom veštačkih đubriva i sredstava za zaštitu bilja, erozijom, i nekontrolisanim odlaganjem otpada, kao i zagađivanjem zonama privremenih pozajmišta šljunka, bez odgovarajuće revitalizacije i rekultivacije.
- Negativan uticaj buke je lokalnog karaktera, dok uticaj jonizujućeg zračenja i radioaktivne kontaminacije ne postoji.
- Kvalitet prirodne i životne sredine je očuvan, kao i stanje biljnog i životinjskog sveta i zdravlje ljudi. Šume najvećim delom pripadaju sistematskoj jedinici-svezi *Salicion Albae*, a nju obuhvataju poplavne aluvijalne šume mekih lišćara, u prvom redu vrba i topola. Prirodne fitocenozе su u direktnoj vezi sa nivoom vode u rečnom koritu Save i karakteristikama zemljišne podloge. Na glinovito-peskovitom tlu razvijaju se asocijacije *Salicetum Albae*, *Populetum Nigrae*, *Populetum Albae*. Na dugo do povremeno plavljenim i relativno suvljim zemljištima *Salicetum albae* i *Populetum albae*.

Međutim, indikatori "kvaliteta življenja" koji zavise i usko su povezani stepenom socio-ekonomske razvijenosti imaju negativan predznak (komunalna opremljenost, zdravstvene službe, kultura, školstvo, sport i rekreacija i dr.).

Iz svega navedenog se može izvući zaključak da je: očuvanost prirodne i životne sredine proporcionalna stepenu neiskorišćenosti prirodnih resursa, odnosno proističe iz malog obima korišćenja resursa i prostora.

Stanje i apsorpcioni kapacitet životne sredine na pozajmištu

Na predmetnoj lokaciji nisu vršena sistematska merenja kvaliteta vazduha, zemljišta, buke i voda.

Analizom podataka, za elemente za koje postoje merodavni podaci, i podataka na osnovu uvida na terenu pri obilasku lokacije se dolazi do sledećih zaključaka:

- Kvalitet vazduha je očuvan.
- Zemljište. Dosadašnje i buduće korišćenje rečnog nanosa će se odvijati u skladu sa tehničkom dokumentacijom, to će omogućiti eksploataciju u narednom period bez povećanja degradiranog ili "zauzetog" prostora.
- Negativan uticaj buke je lokalnog karaktera: dok uticaj jonizujućeg zračenja i radioaktivne kontaminacije ne postoji.
- Lokacija ne poseduje posebne prirodne vrednosti. Na predmetnoj lokaciji nije registrovano prisustvo retkih biljnih i životinjskih vrsta, kao i posebno vrednih biljnih zajednica.

Otvorenost područja pogoduje prirodnom provetravanju, tako da će negativni efekti eksploatacije peska i šljunka u znatnoj meri biti ublaženi.

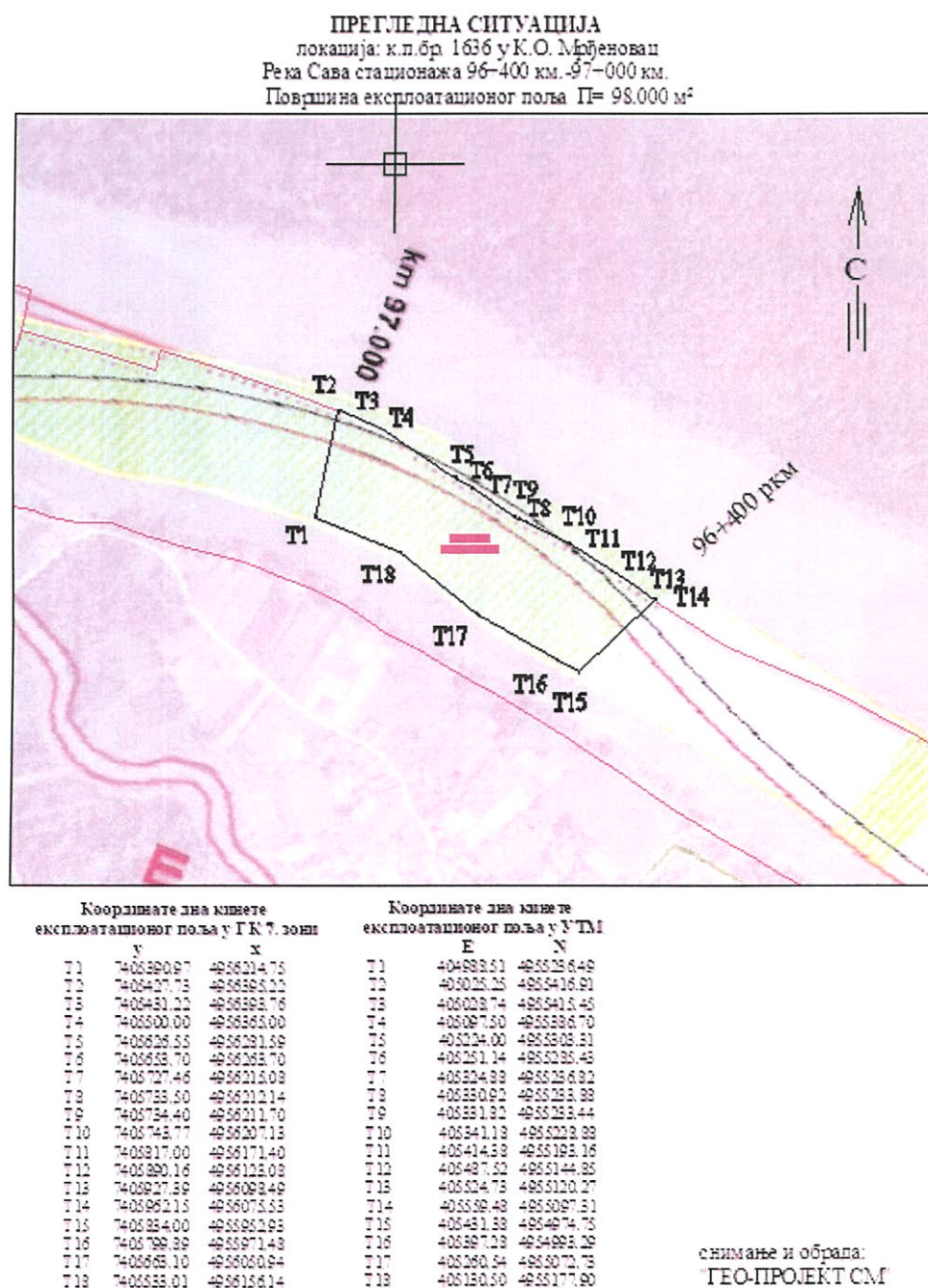
Konačno, može se zaključiti da se eksploatacijom peska i šljunka neće značajno narušiti prirodna ravnoteža, niti izvršiti značajniji uticaj na stabilnost i sigurnost životne sredine okolnog prostora i šire.

3. OPIS KARAKTERISTIKA PROJEKTA

(a) Veličina projekta

Uvod

Pozajmište pripada K.O. Mrdenovac. Samo eksploataciono polje je deo vodnog zemljišta u površini 9.8 ha, od ukupne površine katastarske parcele broj 1636 K.O. Mrdenovac.

Слика -Ситуација шире локације реке Саве (од км 96+400 до км 97+000)

Na osnovu dobijenih vodnih uslova za izradu Tehničke dokumentacije, položaj kinete postaviti tako da dno kinete polja bude unutar zadatih koordinata:

T1	404988.51	4955236.49
T2	405025.25	4955416.91
T3	405028.74	4955415.45
T4	405097.50	4955386.70
T5	405224.00	4955303.31
T6	405251.14	4955285.43
T7	405324.88	4955236.82
T8	405330.92	4955233.88
T9	405331.82	4955233.44
T10	405341.18	4955228.88
T11	405414.38	4955193.16
T12	405487.52	4955144.85
T13	405524.73	4955120.27
T14	405559.48	4955097.31
T15	405431.38	4954974.75
T16	405397.28	4954993.29
T17	405260.54	4955072.73
T18	405130.50	4955177.90

Nagib kinete iznosi 1:3. Nije dozvoljeno vađenje rečnog nanosa u pojasu širine 80 m. od uređene ili neuređene obale. Voditi računa da se vađenjem rečnog nanosa ne stvara dvogubo korito i ne ugrožava stabilnost obale.

Maksimalna dubina iskopa u „zoni 1“, koja je definisana tačkama čije su koordinate date u sledećoj tabeli,

z1	405498.03	4955038.57
z2	405009.96	4955342.00
z3	405025.22	4955416.95
z4	405028.71	4955415.49
z5	405097.46	4955386.74
z6	405223.97	4955303.35
z7	405251.11	4955285.46
z8	405324.84	4955236.86
z9	405330.88	4955233.92
z10	405331.78	4955233.48
z11	405341.15	4955228.91
z12	405414.35	4955193.19
z13	405487.48	4955144.88
z14	405524.70	4955120.30
z15	405559.45	4955097.35

iznosi 4 m. ispod niskog usporenog plovidbenog nivoa koji na

km. 97+000 iznosi 71.53 m.n.m. U preostalom delu eksploatacionog polja, maksimalna dubina iskopa iznosi 3.5 m. ispod niskog usporenog plovidbenog nivoa. Kota iskopa u „zoni 1“ bi iznosila 67.54 m.n.m a u ostalom delu polja 68.04 m.n.m u sistemu visina TRST. Pošto su prikupljeni podaci dati u sistemu visina NVT2, dno iskopa je postavljena na kotu 67.22 m.n.m. u „zoni 1“ a u ostalom delu polja na kotu 67.72 m.n.m (spuštena za razliku ova dva sistema visina koja za ovaj sektor iznosi 0.32 m).

Čišćenje rečnog nanosa je neophodan da bi se rešio višegodišnji problem plovidbe na ovom sektoru. Iskop bi se vršio do granice polja odobrenog za vađenje rečnog nanosa. Ne bi dolazilo do ugrožavanja stabilnosti obale pošto se polje nalazi u plovnom putu na dovoljnoj udaljenosti od obale. U toku radova očekuje se stvaranje novih nanosa što je karakteristika ovog sektora.

Posle izrade elaborata i dobijanja saglasnosti od strane vodoprivrede pristupa se obeležavanju deonice određene za eksploataciju tako što se, pomoću poligonog vlaka, koji je postavljen na jednoj od obala, postavljaju poprečni profil pomoću kojih se određuje položaj i prati rad plovnog bagera.

Utovar i transport materijala

Utovar materijala se vrši refulernim bagerom, tj. bager se sam puni u senker i po izvršenom utovaru transportuje do mesta istovara. Refulerni bager se postavi uzvodno na željeni profil, spusti surlu za usisavanje na određenu dubinu i krećući se uzvodno i bočno u odnosu na tok usisava material u senker, kad se senker sa materijalom napuni vozi se na mesto istovara i uz pomoć vode iz reke se vrši istovar.

Istovar materijala na deponiju

Istovar teretnog refulera vrši se na određenoj deponiji tako što se postavi cevovod od broda do mesta za deponiju gde je napravljena kaseta za istovar. U kaseti prilikom istovara, koji se vrši vodom iz reke, taloži se material, višak vode se kanalski ili cevovodom vraća u reku.

Svi radovi, na plovnom bageru "refuleru" se pomno prate i beleže u dnevnik bagerovanja koji se vodi za svaki radni dan.

Vrsta i količina raspoloživog materijala

Prospekcija terena tokom malovodnog perioda u zoni pozajmišta potvrdila je da je geološki sastav terena na razmatranom potezu Save tipičan za ovaj deo toka.

Što se tiče vrste materijala, on je takođe tipičan za ovaj deo toka reke Save i predstavlja nanos (šljunak i pesak) koji će Nosilac projekta eksploatisati u sopstvene i privredne svrhe. Prema snimljenim poprečnim profilima može se zaključiti da se nanos proteže bliže desnoj obali i da je pogodan za eksploataciju u komercijalne svrhe. Prema iskazu kubature moguće je izbagerovati približno 119.737,80m³ rečnog nanosa iz korita reke Save.

Obaveza Nosioca projekta je, da redovno plaća mesečnu naknadu, a po završetku eksploatacije izvrši kontrolno snimanje predmetnog potesa eksploatacionog polja, a u cilju STVARNO IZVRŠENIH KOLIČINA iskopa rečnog nanosa sa ovog potesa. Po istom osnovu Nosilac projekta je dužan neposredno pre isteka roka važnosti vodne saglasnosti izvršiti potrebna kontrolna snimanja eksploatacionog polja, u cilju ustanovljavanja stvarnog stanja poprečnih profila uz obradu novog tabelarnog prikaza stvarno izvršenih-izvađenih količina ovog lokaliteta.

Nosilac projekta je takođe dužan da se pri eksploataciji rečnog nanosa u potpunosti pridržava obeleženih granica eksploatacionog polja i eksploataciju vrši prema urađenoj tehničkoj dokumentaciji.

Dinamika eksploatacije

Локација експлоатационог поља	Сектор: Мрђеновац		к.п.бр. 1636 у КО Мрђеновац		
	водоток: Река Сава		стационажа: км.96+400 до км.97+000		
Уговорена површина поља: 98.000 м²					
Количина материјала у м³ према планираној динамици радова У 2022. год.					
месец	м³	месец	м³	месец	м³
јануар		мај		септембар	
фебруар		јун		октобар	
март		јул		новембар	20.000,00
април		август		децембар	20.000,00
Количина материјала у м³ према планираној динамици радова У 2023. год.					
месец	м³	месец	м³	месец	м³
јануар	20.000,00	мај		септембар	9.737,80
фебруар	20.000,00	јун		октобар	
март	10.000,00	јул	10.000,00	новембар	
април		август	10.000,00	децембар	
Укупно (2022,2023) год. 119.737,80 м³					
Пловни багери који могу бити ангажовани на пословима експлоатације речног наноса			Пловни багер Шабаци2		

Iskopani materijal bi se odlagao na deponiji u Mišaru.

(b) Moguće kumuliranje sa efektima drugih projekata;

U neposrednom okruženju lokacije premetnog projekta nalaze se objekti iste delatnosti. Kada se analizira emisija štetnih i opasnih materija, ne može doći do kumulativnog dejstva štetnosti jer ne postoje projekti koji su u istovremenoj eksploataciji u bližoj i široj okolini lokaliteta.

(v) Korišćenje prirodnih resursa i energije;

Kako se radi o isprojektovanoj ukupnoj količini rečnog nanosa od 119.737,80m³, sasvim je izvesno da će Nosilac projekta sa predmetne lokacije izbagerovati za godinu dana ukupnu isprojektovanu količinu.

U toku eksploatacije predmetnog projekta koristiće se, gorivo za motore SUS Euro dizel, i voda za sanitarno-higijenske potrebe donošenjem u specijalnim bidonima.

(g) stvaranje otpada;

Problematika zagađenja zemljišta kao posledica eksploatacije predmetnog projekta je konstantna i vremenski i prostorno relativno određena, a rezultat je sledećih uticaja:

- Taloženje produkata sagorevanja goriva na tlo u okolini,
- Curenja goriva i maziva iz vozila i opreme za eksploataciju,
- Habanje transportnih traka i delova opreme izloženih trenju i abraziji,
- Odlaganje amortizovanih delova opreme,
- Odlaganje komunalnog otpada,
- Odlaganje zamućenih vodenih taloga,
- Odlaganje sanitarnog otpada.

U budućoj eksploataciji peska i šljunka negativni efekti na životnu sredinu manifestovaće se na lokalitetu eksploatacionog polja a mogu se očekivati:

- Produbljivanje korita i uticaj na režim tečenja koji uslovno može biti negativan,
- Curenje pogonskog goriva (loša zaptivenost instalacije za gorivo) u količini do 2l,
- Curenje ulja za podmazivanje motora SAE-30 usled lošeg zaptivanja u količini do 1l,
- Curenje hidrauličkog ulja u hidrostatičkim prenosnicima i hidromotorima Hidrol-40 usled loše zaptivenosti do 1l ili usled pucanja cevovoda u količini do 100l,
- Prašina izazvana kretanjem vozila i radom mehanizacije u neznatnoj količini.

Procena je da će izvori prašine i gasova uticati samo na lokalno zagađenje atmosfere u okviru eksploatacionog polja, a veoma malo na opšte zagađenje životne sredine. Značajno je istaći da prašina ne sadrži u sebi otrovne agense.

Na predmetnoj lokaciji usled rada mehanizacije se može očekivati:

- emitovanje buke od pogonskih motora mehanizacije približno 70 dB u neposrednoj blizini opreme prosečno oko 8 časova dnevno u toku 180 dana godišnje.

Uzimajući u obzir da su najbliža seoska domaćinstva naselja Mrdenovac na nekoliko stotina metara od predmetnog lokaliteta štetni uticaji buke, vibracija i toplote neće manifestovati u pomenutom seoskom naselju.

Za sakupljanje komunalnog otpada predvideti mesto za postavljanje posebnih kontejnera za komunalni otpad i kontejnere za opasan otpad-masne krpe, akumulatori, filteri, pohabani pneumatici, rabljena ulja i dr.).

(d) zagađivanje i izazivanje neugodnosti;

Sumirajući dosadašnja saznanja i iskustva iz ove oblasti došlo se do zaključka da su mogući negativni uticaji na životnu sredinu usled redovne eksploatacije peska i šljunka. Eksploatacija peska i šljunka na pozajmištu odvija se kroz sledeće faze:

- iskop materijala,
- utovar i transport materijala,
- deponovanje materijala.

U okviru ovih tehnoloških faza pojavljuju se sledeći izvori zagađujućih materija i to:

- 1) Za vazduh:
Bager refuler je izvor gasova i produkata sagorevanja dizel goriva;
- 2) Za vodu:
Mehanizacija, akcidenti;
- 3) Za zemljište:
Mehanizacija, boravak zaposlenih;
- 4) Za buku:
Bager refuler je izvor buke.

U narednoj tabeli dat je prikaz osnovnih oblika zagađivanja pri eksploataciji šljunka, njihovo poreklo i moguće intervencije za otklanjanje ili smanjenje negativnih uticaja.

Tabela 3.-Pregled osnovnih oblika zagađenja sa merama mogućih intervencija

Oblici zagađenja	Poreklo	Moguće intervencije
Zauzimanje i produbljivanje sprudišta	Bagerovanje šljunka i peska	Bagerovanje u skladu sa Izvodom iz projekta "GEO-PROJEKT SM". datom u prilogu ovog Zahteva i tehnič.dokum.
Zagađivanje vazduha	Rad SUS motora građevinske mehanizacije (izduvni gasovi)	Nabavka opreme sa SUS motorima u „eko“ izvedbi. Regulacija saobraćaja
Zagađivanje voda	Mehanizacija (curenje ulja i maziva, akcidentno prosipanje naftnih derivata)	Redovna kontrola zaptivenosti instalacija. Zabrana manipulacije gorivom i mazivom na pozajmištu
Zagađivanje tla	Mehanizacija (prašina, curenje ulja i maziva, istroš. delovi opreme) Utovar i transport Boravak zaposlenih	Nabavka atestirane opreme. Zabrana vršenja održavanja opreme na pozajmištu. Regulacija saobraćaja. Kontrolisano odlaganje komunalnog otpada u zatvorene metalne kontejnere
Buka i vibracije	Rad mehanizacije. Utovar i transport	Nabavka atestirane opreme. Zasnivanje zaštitnog zelenog pojasa

(đ) rizik nastanka udesa, posebno u pogledu supstanci koje se koriste ili tehnika koja se primenjuje, u skladu sa propisima

Pod mogućnošću pojave udesa podrazumeva se mogućnost:

- Nastajanje požara i eksplozije
- Ispuštanje opasnih materija u vode i zemljišta
- Nekontrolisane emisije u atmosferu
- Opasnost od opasnog napona, dodira električnih instalacija i uređaja, kao i udara groma

Rizik od udesa procenjuje se na osnovu:

- Verovatnoća nastanka udesa i
- Procene mogućih posledica.

Verovatnoća nastanka udesa procenjuje se na osnovu podataka o događajima i udesima na istim ili sličnim instalacijama u nas i u svetu i podataka dobijenih identifikacijom opasnosti.

Verovatnoća nastanka udesa je **mala** ako se pri uobičajenom vođenju tehnološkog procesa i održavanja opasnih instalacija proceni **da neće** doći do udesa.

Verovatnoća nastanka udesa je **mala** ako se pri uobičajenom vođenju tehnološkog procesa i održavanja opasnih instalacija proceni **da može** doći do udesa.

Verovatnoća nastanka udesa je **velika** ako se pri uobičajenom vođenju tehnološkog procesa i održavanja opasnih instalacija proceni **da će doći** do udesa.

Moguće posledice procenjuju se kao: zanemarljive, značajne, ozbiljne, velike, veoma velike.

Procena mogućih posledica vrši se na osnovu pokazatelja datih u sledećoj tabeli:

Tabela 4.- pokazatelji posledica

Pokazatelji	Moguće posledice				
	Zanemarljive	Značajne	Ozbiljne	Velike	Veoma velike
Broj poginulih			1-5	6-20	>20
Broj povređenih, intoksikovanih		1-10	11-50	51-200	>200
Mrtve divlje životinje (od resursa)	<0,1	0,1-1	1-2	2-10	>10
Mrtve domaće životinje	<0,5	0,5-10	10-50	50-500	>500

(od resursa)					
Mrtve ribe (od resursa)	<0,5	0,5-5	5-20	20-100	>100
Kontaminirana površina		1-10 ha	10-100 ha	1-5 km ²	>5 km ²
Šteta od udesa (mil.din.)	<0,02	0,02-0,2	0,2-2	2-10	>10

Prema Pravilniku o metodologiji za procenu opasnosti od hemijskog udesa i od zagađivanja životne sredine, merama pripreme i merama za otklanjanje posledica (Sl. glasnik RS br. 60/94) **rizik se kvantifikuje** na sledeći način: zanemarljiv (I), mali (II), srednji (III), veliki (IV), veoma veliki (V).

Rizik se kvantifikuje na osnovu **verovatnoće nastanka udesa i mogućih posledica** prema sledećoj tabeli.

Tabela 5.- Pokazatelji posledica

Verovatnoća nastanka udesa	Moguće posledice				
	Zanemarljive	Značajne	Ozbiljne	Velike	Veoma velike
M a l a	I zanemarljiv rizik	II mali rizik	III srednji rizik	IV veliki rizik	V veoma velik rizik
S r e d n j a	II zanemarljiv rizik	III mali rizik	IV srednji rizik	V veliki rizik	V veoma velik rizik
V e l i k a	III zanemarljiv rizik	IV mali rizik	V srednji rizik	V veliki rizik	V veoma velik rizik

Prihvatljiv je onaj rizik kojim se može upravljati pod određenim uslovima predviđenim propisima.

Ukoliko se rizikom ne može upravljati pod određenim uslovima predviđenim propisima, **rizik se ne može prihvatiti.**

U toku eksploatacije predmetnog projekta procenjuje se da je:

Mala verovatnoća nastanka požara i eksplozije, požarni gasovi mogu privremeno da zagade atmosferu. Potencijalna opasnost od moguće pojave požara vezana je za nastajanje egzogenih požara manjih razmera. Iz navedenih razloga se može konstatovati da je potencijalna opasnost od moguće pojave požara objektivno mala. Požar koji bi nastao u granicama lokacije projekta usled paljenja otvorenim plamenom, po svojim razmerama bio bi orijentisan na mesto nastajanja, sa malom verovatnoćom da se proširi izvan projekta. Mogućnost iznošenja požarnih gasova na veće udaljenosti pod uticajem vazdušnih strujanja postoji, ali njihova emisija bi bila toliko mala, zbog koje se može pouzdano pretpostaviti da akcidentna situacija ne bi doprinela većem i trajnom narušavanju kvaliteta vazduha i da ne bi došlo do ugrožavanja životne sredine. Navedena potencijalna opasnost uslovljava primenu odgovarajućih tehničkih i organizacionih mera kojima će se sprečavati mogućnost nastanka požara kao i obezbediti zaštita objekta pre svega određivanjem rasporeda i broja protivpožarnih aparata. Posledice po zdravlje i život mogu biti **značajne**.

Obzirom da je verovatnoća nastanka udesa od požara i eksplozije **mala** moguće posledice **značajne**, rizik se kvantifikuje kao **mali rizik (II)** pa se dolazi do zaključka da je: **Prihvatljiv rizik od požara i eksplozije.**

Mala je verovatnoća ispuštanja opasnih materija u zemljište i vode, obzirom da rezervoari goriva **moraju** imati propisno zaptivanje, izuzev havarijskog curenja goriva iz transportnih vozila. Moguće posledice po život i zdravlje ljudi i životnu sredinu su **zanemarljive**.

Obzirom da je verovatnoća nastanka udesa **mala** moguće posledice **zanemarljive**, rizik **zanemarljiv (I)** dolazi se do zaključka da je: **Prihvatljiv rizik od ispuštanja opasnih materija u zemljište i vode.**

Nekontrolisane emisije gasova u vazduhu, obzirom na pehničke propise i zakonsku regulativu po kojima se moraju graditi predmetni projekti, ne postoji, pa samim tim i verovatnoća nastanka udesa.

Mala je verovatnoća nekontrolisane emisije ugljenmonoksida u vazduhu. Moguće posledice po život i zdravlje ljudi i životnu sredinu su **zanemarljive**.

Obzirom da je verovatnoća nastanka udesa **mala**, moguće posledice **zanemarljive**, rizik **zanemarljiv (I)** dolazi do zaključka da je: **Prihvatljiv rizik od nekontrolisane emisije ugljenmonoksida u vazduhu.**

Predmetni objekat, s obzirom na lokaciju, gabarite i tehnološke karakteristike, potencijalno je ugrožen od udara groma. Prema definiciji datoj u tehničkim propisima o gromobranima, grom je direktno električno

pražnjenje ili niz takvih pražnjenja prouzrokovanih razlikom između električnog potencijala atmosferskog elektriciteta i zemlje, odnosno objekata na zemlji, a koji su dovoljni da oštete objekte i ugroze ljudi.

Međutim, **mala** je verovatnoća od udara groma i opasnog napona dodira, obzirom da je nosilac projekta obavezan da izvede radove po verifikovanom el.projektu kojim su predviđene sledeće mere zaštite od: struje kratkog spoja, preopterećenja, previsokog napona dodira, dodira delova pod naponom, statičkog elektriciteta, atmosferskog pražnjenja.

Ako se ne poštuju navedene mere zaštite posledice po zdravlje i život ljudi mogu biti **ozbiljne**.

Obzirom da je verovatnoća nastanka udesa **mala** moguće posledice po život i zdravlje ljudi **ozbiljne**, rizik se kvantifikuje kao **srednji rizik (III)** i dolazi se do zaključka da je: **Prihvatljiv rizik od opasnog napona dodira i udara groma.**

4. PRIKAZ GLAVNIH ALTERNATIVA koje je nosilac projekta razmotrio i najvažnijih razloga za odlučivanje, vodeći pritom računa o uticaju na životnu sredinu

Odlučujući faktori za determinisanje projektnog rešenja eksploatacije rečnog nanosa na predmetnoj lokaciji u K.O. Mrđenovac:

- Geologija područja, geološki potencijal i obnovljivost rezervi na potezu eksploatacije,
- Kvalitet materijala,
- Uslovi za eksploataciju materijala,
- Postavljanje kinete bagerovanja na trasu plovnog puta radi poboljšanja karakteristika plovnog puta na ovoj deonici,
- Povezanost deponija materijala plovnim putem i njihova povezanost preko više drumskih putnih pravaca sa drugim delovima Srbije i šire,
- Niska investiciona ulaganja,
- Mala površina zauzetog vodnog zemljišta,
- Minimalna mogućnost zagađenja površinskih i podzemnih voda,
- Minimalna aero-zagađenja,
- Odsustvo štetnih materija uzročnika profesionalnih oboljenja,
- Neugrožavanje zdravlja okolnog stanovništva,
- Odsustvo izvorišta vodosnabdevanja,
- Odsustvo posebno zaštićenih prirodnih i kulturnih dobara.

Na osnovu prethodnih činjenica nameće se zaključak da odabrana lokacija nije imala alternativnih rešenja. Izbor mašina i uređaja obzirom na zahtevani asortiman i kapacitet je optimalan. Za pogon dizel motora je kao pogonsko gorivo izabran euro dizel kao kvalitetnije i ekološki prihvatljivije gorivo.

5. OPIS ČINILACA ŽIVOTNE SREDINE za koje postoji mogućnost da budu znatno izloženi riziku usled realizacije projekta uključujući:

a) stanovništvo

Jednu od bitnih odlika prostora na predmetnoj lokaciji u smislu određivanja mogućih uticaja na životnu sredinu predstavlja karakteristika naseljenosti i ljudske populacije. Ove činjenice svoj puni smisao imaju prvenstveno zbog potrebe da se detaljno istraže mogući negativni uticaji na stanovnike koji naseljavaju predmetno područje.

Šira okolina je retko naseljena, a najbliže naselje je selo Mrđenovac. Nalaze se na desnoj obali reke Save, na dovoljnoj udaljenosti da bi bilo izloženo uticaju procesa eksploatacije predmetnog projekta, ali ni u kom smislu ne treba očekivati posebno izražene uticaje.

b) flora

Na području Šapca i okoline formiran je raznovrsni biljni svet, bilo da je autohtonog ili alohtonog karaktera, a što je rezultat odgovarajućih prirodnih uslova. U okolini se nalaze poljoprivredne površine, što je i razumljivo. U suštini u vegetacijskom smislu zastupljene su prirodne livade, pašnjaci, oranice sa raznovrsnim žitaricama, i industrijskim biljem koji su zajedno i u ukupnom iznosu obuhvataju veći deo teritorije.

U priobalnom delu reke Save zastupljene su močvarne biljen zajednice, jer je teren često plavljen vodotokom Save kao i podzemnim vodama, tako da su izdvojene sledeće šumske asocijacije:

- šume crne jove,
- šume bele i bademaste vrbe lepo su izražene u priobalnom pojasu Save,
- šume bele i crne topole najviše su rasprostranjene na adama i između priobalnog pojasa vrba i obradivih površina.

Idući severnije od ovih biljnih zajednica nailazi se na suvlja staništa na kojima se razvijaju druge biljne vrste i njihove zajednice. Dok je za asocijacije vrba i topola značajno stalno plavljenje terena na kojima rastu, u područjima povremenih plavljenja razvijaju se asocijacije hrasta lužnjaka (*Quercus robur* L.) i poljskog jasena (*Fraxinus oxycarpa* Willd). Pored ovih dominantnih vrsta pojavljuju se i druge vrste kao što su klen (*Acer campestre*), brest (*Ulmus campestris* Will), a od žbunastih vrsta kalina (*Ligustrum vulgare* L), glog (*Crataegus* sp.), svib (*Cornus sanguinea*), udika (*Viburnum lantana* L.). Pored ovih nalazi se veći broj vrsta prizemne flore.

U eksploataciji kada je u pitanju planirano eksploataciono polje (predmetni Projekat) uticaj na floru je neznatan.

v) fauna

U skladu sa razvijenošću flore prisutan je i životinjski svet, što znači da je malo zastupljen i često se nalazi u blizini šumskih kompleksa ili je sa njima često isprepletana. Navažniji predstavnici su: Evropska tekunica, Hrčak, Stepski tvor, Slepo kuće, Evropski zec, Poljska voluharica, Šumski miš, Miš patuljak, Vodena voluharica, Sivi pacov, Evropska krtica, Istočni jež, Rovčica (više vrsta), Beloglava plovka, Gnjurac, Sabljarka, Gaćac, Stepska eja, Gavran, Siva vrana, Čavka, Svraka, Velika senica, Kos, Kukavica, Detlić, Mišar, Divlji golub, Grlica, Poljska jarebica, Prepelica, Fazan, Javac, Lisica, Srna, kao i mnoge druge vrste karakteristične za stepska područja i šumo-stepska područja.

U vodenim sredinama žive mnogobrojni predstavnici nizijskih riba, mada je riblji fond dosta proređen usled velikog stepena zagađivanja voda. Od prisutnih vrsta riblje faune od kojih su mnoge na granici egzistencije zbog znatnog zagađivanja voda najznačajni predstavnici su: kečiga, šaran, smuđ, som i štuka.

U toku redovnog rada predmetnog Projekta kada je u pitanju predmetna lokacija planiranig eksploatacionog polja nema uticaja na faunu.

g) zemljište

Šire okruženje predmetne lokacije nalazi se u priobalju reke Save. Nadmorska visina je oko 80 m.n.m. Šljunkovi uglavnom zauzimaju niže horizonte, a peskovi više.

d) voda

Osnovni površinski vodotok ovog područja je reka Sava, čiji režimi uslovljavaju vodno stanje, a koje karakterišu velika slivna područja, heterogeni klimatski, orografski, geološki i drugi uslovi.

Monitoring kvaliteta voda reke Save se obavlja u mernoj stanici Jamena (najbliža hidrološka stanica) od strane RHMZ Srbije. Prema uredbi o kategorizaciji vodotoka („Sl. gl. SRS „ br. 5/68), Sava je razvrstana u II kategoriju, a prema rezultatima merenja na stanici Jemenac odgovara II/III klasi, što se vidi iz objavljenih rezultata merenja za 2009. godinu izvršenih od strane RHMZ Srbije.

Tabela 6.- Rezultati kvaliteta vode Save u najbližoj hidrološkoj stanici Jamena

Stanica/profil	Jamena
Reka	Sava
Sliv	Dunav
Površina sliva	817.000 km ²
Ispitivanje kvaliteta vode od:	1994. god.
Zahtevana klasa	II
Stanje kvaliteta voda u 2009. godini	
Pokazatelj:	Klasa:
Rastvoreni kiseonik	II
Procenat zasićenja kiseonikom	III
BPK-5	I
HPK	I
Stepen saprobnosti	II
Najverovatniji broj koli-klica	II
Suspendovane materije	III
Rastvorene materije	II
pH	I
Vidljive otpadne materije	I
Boja	I
Miris	I
Stvarna klasa	II/III

đ) Vazduh

Na stanje kvaliteta vazduha utiču lokalni izvori zagađivanja, čiji su uticaju ograničeni na istraživano područje, i regionalni, transport zagađujućih materija iz šireg okruženja. Na predmetnom području ne meri se zagađenost vazduha.

Lokalne izvore zagađenja vazduha predstavljaju: individualna ložišta, saobraćaj, poljoprivreda, deponije, privremena pozajmišta. U oba slučaja, individualna ložišta i kotlarnice, reč je o malim zagađivačima jer je područje lokacije niskog stepena naseljenosti. Proizvodnih pogona je veoma malo, u većini slučajeva ne rade.

Postojeća putna mreža je veoma malo opterećena. Izduvni gasovi iz automobila ne zagađuju vazduh u meri o kojoj je reč u urbanim naseljima.

Problem predstavljaju putevi koji nemaju savremeni kolovoz, tako da se tokom letnjih izuzetno sušnih perioda u vazduh emituje veća količina prašine.

Odvijanje radova na eksploataciji rečnog nanosa ne može bitno uticati na kvalitet vazduha usled tehnologije otkopavanja bagerom. Drugih izvora štetnih gasova nema. Zagađenja vazduha su povremenog, lokalnog karaktera i zanemarljiva.

e) Klimatski činioci

Kada je u pitanju predmetni Projekat obzirom da se radi o relativno malom pozajmištu sa zanemarljivom emisijom, procenjuje se da nema negativnih uticaja na klimu. Takođe, otvorenost područja pogoduje prirodnom provetravanju, tako da se negativni efekti eksploatacije mineralnih sirovina i pojave u vazduhu veće količine prašine u znatnoj meri ublažavaju.

ž) Građevine

Građevine obuhvataju sve postojeće veštačke objekte na predmetnoj lokaciji. U konkretnom slučaju o ovim elementima se ne može govoriti jer je bliža okolina nenaseljena, a šira okolina retko izgrađena, a najbliže naselje je Mrđenovac na desnoj obali reke Save. Međutim, od radom stvorenih vrednosti mogu se evidentirati prilazni nasuti put kojim je moguć prilaz do eksploatacionog polja.

z) Zaštićena prirodna, nepokretna kulturna dobra i arheološka nalazišta.

U okruženju predmetnog projekta ne nalaze se kulturna dobra i arheološka nalazišta.

i) Pejzaž

Uvažavajući prostorne okvire u kojima se planira eksploatacija šljunka i peska moguće je u morfološkom smislu izdvojiti samo klasu ravničarskog terena sa karakterističnim morfološkim oblicima.

Postojeća vegetacija sa svojim vizuelnim i biološkim karakteristikama koje su izražene duž obale reke Save. Vizuelne karakteristike vegetacije se ispoljavaju kroz mozačku strukturu i kolorit u različitim periodima vegetacije. Takođe, može se govoriti i o biološkim kvalitetima obzirom na već prezentirane podatke o zastupljenosti određenih florističkih elemenata na ovom području.

Vodene površine kao elemenat pejzaža imaju poseban značaj budući da se predmetna lokacija nalazi u koritu reke Save.

Izgrađenost kao elemenat postojećeg pejzaža obuhvata sve postojeće veštačke objekte na predmetnoj lokaciji. U konkretnom slučaju o ovim elementima se ne može govoriti.

Psihološko-afektive karakteristike pejzaža su izražene u širem prostoru duž korita reke Save i njenih rukavaca. Moguće je govoriti o raznolikosti, posebnosti i lepoti pejzaža.

Postojeće šume imaju takođe, pozitivan uticaj na pejzaž prostorne celine na kojoj se planira eksploatacija rečnog nanosa.

j) Međusobni odnosi navedenih činilaca

Činioci životne sredine (zemljište, voda, vazduh, flora, fauna i dr.) grade nekoliko osnovnih potencijala o čijim se funkcionalnim karakteristikama mora voditi računa kod valorizacije uticaja planirane eksploatacije šljunka i peska u konkretnom prostoru.

Međusobni odnos pojedinih činilaca životne sredine kao i njihov uticaj na formiranje ekoloških potencijala i njihove osnovne funkcije su bitni zbog ocene mogućih uticaja koji bi bili posledica eksploatacije šljunka i peska.

Potencijali zemljišta, s obzirom na konkretne prostorne odnose nemaju posebnog značaja budući da se radi o lokaciji koja se nalazi u koritu reke Save i da se radi o ostalom zemljištu delu vodnog zemljišta. Da bi se definisao uticaj planiranog objekta i radova, u ovom domenu potrebno je analizirati mogućnost zagađenja ovog zemljišta.

Potencijali voda se moraju analizirati uzimajući u obzir hidrografske i hidrogeološke (nivo podzemnih voda i dr.) karakteristike područja, odnosno stanje površinskih i podzemnih voda a sve u smislu mogućih uticaja na zagađenja, promene nivoa i promene smera i režima oticanja.

Postojeći klimatski potencijali su određeni klimatskim karakteristikama predmetnog područja.

Ekološki rizik u domenu biotopa se javlja zbog činjenice da se svaki biotop karakteriše striktno definisanom prostornom celinom i sveukupnošću odnosa između svih životnih zajednica i tog prostora. Ovo podrazumeva i široku lepezu međusobnih uticaja u domenu klime, vode, vazduha, zemljišta, flore, faune. Ono što je bitno istaći je da će kao posledica eksploatacije peska i šljunka, doći do promena predmetne lokacije izazvane antropološkim dejstvom.

O ekološkom riziku u domenu zaštićenih prirodnih dobara, kulturnih i arheoloških dobara nema smisla govoriti obzirom na činjenice iznesene u prethodnim tačkama. Takođe, potencijali za odmor i rekreaciju se mogu odnositi na reku Savu, međutim u neposrednoj zoni predmetne lokacije nema objekata koji se koriste za odmor i rekreaciju.

Na osnovu urađene Tehničke dokumentacije za eksploataciju peska i šljunka i predviđenog tehnološkog procesa eksploatacije može se konstatovati da predmetni Projekat neće značajnije uticati na činioce životne sredine čak i u akcidentnim situacijama, ukoliko se prethodno pribave sve neophodne saglasnosti nadležnih organa, a radovi izvode prema odobrenoj Tehničkoj dokumentaciji.

6. OPIS MOGUĆIH ZNAČAJNIH UTICAJA PROJEKTA NA ŽIVOTNU SREDINU (neposrednih, sekundarnih, kumulativnih, kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih, stalnih, privremenih, pozitivnih i negativnih)

Uvod

Eksploatacija rečnog nanosa bez obzira na sve tehničke i tehnološke karakteristike samog procesa i korišćenu opremu može u određenim situacijama predstavljati izvor zagađenja životne sredine.

Prvi vid mogućih posledica predstavljaju uticaji i promene koje će se javiti tokom uređenja same lokacije koji su po svojoj prirodi i privremenog i trajnog karaktera. Ovi uticaji su posledica prisustva ljudi i mehanizacije, kao i tehnologije i organizacije izvođenja pripremnih radova.

Uticaji na životnu sredinu koji se javljaju kao posledica redovnog rada objekta, odnosno eksploatacije šljunka i peska imaju trajni karakter i predstavljaju uticaje posebno značajne sa stanovišta odnosa prema životnoj sredini, odnosno njenom ugrožavanju i očuvanju od dalje degradacije, kao i vremenskoj dimenziji trajanja.

Na kraju tu su i uticaji u vanrednim, udesnim ili akcidentnim situacijama sa svojom osnovnom karakteristikom da se javljaju u kratkom vremenskom intervalu sa velikim intenzitetom.

Uspešnost svakog rešenja u domenu zaštite životne sredine podrazumeva svestrano sagledavanje i definisanje svih kategorija navedenih uticaja. U tom smislu se uvek kao prioritet postavlja obaveza o njihovom definisanju u odnosu na osnovne prirodne činioce (klimu, vodu, vazduh, tlo, floru, faunu, pejzaž) koji, gledano kroz prizmu teorije ekosistema, i predstavljaju potpuno uređen i izbalansiran samoregulirajući mehanizam. Mogući uticaji izazvani eksploatacijom rečnog nanosa iz predmetne lokacije naznačeni su u narednoj matrici.

Tabela 7.- Mogući uticaji izazvani eksploatacijom rečnog nanosa

Uzročnik Eksploatacija šljunka	Poljoprivreda	Stanovanje	Šumarstvo	Eksploatacija sirovina	Zaštita prirode	Trajanje uticaja
KLIMA- VAZDUH Zagađenje vazduha Buka						U toku eksploatacije
ZEMLJIŠTE Erozija vodom						U toku eks. Deponovanje jalovine
DEGRADACIJA ZEMLJIŠTA						U toku i nakon ekspl.
VODE Uticaj na oticanje						U toku i nakon ekspl.
SLIKA PREDELA Ograničenje vizuelne kompleksnosti						U toku i nakon ekspl.
NAMENA I KORIŠĆENJE POVRŠINA a)pozajmište						U toku i nakon ekspl.

Uticaj planirane eksploatacije na promenu režima voda

Bagerovanjem iz rečnog korita menjaju se morfološki uslovi vodotoka, te se ova intervencija odražava na režim vode i nanosa na posmatranom sektoru vodotoka. Bagerovanjem iz rečnog korita se povećavaju dubine i površine profila, dok se njegova širina generalno ne menja. Hidraulički efekat bagerovanja iz rečnog korita se ogleda u sniženju nivoa vode na potezu iskopa i depresiji nivoa na uzvodnoj deonici, sa korespondentnim promenama hidrauličkih parametara vodotoka (smanjenje brzina i tangencijalnog napona kao posledice bagerovanja). Neposredni hidraulički efekat bagerovanja iz rečnog korita može se propagirati samo u uzvodnom smeru od lokacije intervencije, s obzirom na miran režim vodotoka i može se analizirati na osnovu upoređenja rezultata hidrauličkog proračuna za novo stanje i prirodno korito.

Bagerovanje na pozajmištu može se isključivo vršiti na osnovu tehničke dokumentacije koja je dobila vodnu saglasnost.

Planska eksploatacija materijala na ovom potezu može imati višestruke povoljnosti. Projektovanim iskopom povećaće se proticajni profil i poboljšaće se uslovi plovidbe na tom sektoru koji su u sadašnjim uslovima u određenim kritičnim periodima vrlo otežani pa se u pojedinim vremenskim intervalima čak i obustavlja plovidba.

U konkretnom slučaju situacija je vrlo jasna. Eksploatacija rečnog nanosa, u odobrenoj količini će pozitivno uticati na promene i stanje vodotoka režima reke Save, te se eksploatacija uz potpuno i dosledno poštovanje odobrene tehničke dokumentacije može nesmetano odvijati.

(a) Obim uticaja (geografsko područje i brojnost stanovništva izloženog riziku);

Buduća lokacija predmetnog projekta realizovaće se u skladu sa tehničkom dokumentacijom, uslovima i saglasnostima nadležnih organa. Bliža okolina lokacije je nenaseljena. Objekti stanovanja nalaze se na takvoj udaljenosti da u toku eksploatacije predmetni projekat ne može imati uticaja na okolno stanovništvo tako da se ne moraju predviđati dodatne mere zaštite.

(b) Priroda preko-graničnog uticaja;

Obzirom na kapacitet, odnosno veličinu i složenost uticaja, predmetni projekat u toku eksploatacije nema uticaja na preko-granična zagađenja.

(v) Veličina i složenost uticaja;

Za ocenu procene veličine i složenosti uticaja u toku eksploatacije predmetnog projekta, sagledavajući tehnologiju predmetnog projekta, obim radova i karakteristike uticaja, neophodno je naglasiti sledeće:

Zemljište: Realizacija predmetnog projekta podrazumeva korišćenje zemljišta iz korita reke Save. Površina eksploatacionog polja na kojem će se vršiti eksploatacija iznosi **9.8 ha**. U slučaju kvara na mehanizaciji može doći do ispuštanja zagađujućih materija (ulja i masti) ali ne često. Ovo se odnosi na tečnosti u hidrauličnom prenosu snage opreme (u slučaju havarije i do 200 lit.). Prema rečenom može se proceniti da je uticaj na zemljište **srednji**.

Vazduh: Zapremina produkata sagorevanja je zbir ugljendioksida, vode, sumpordioksida, azota i kiseonika. Kada se analizira emisija štetnih i opasnih materija, svakako postojaće emisija ugljendioksida (CO_2) i u manjoj meri u dozvoljenim koncentracijama sumpordioksida (SO_2).

Obzirom na udaljenost objekata stanovanja i na činjenicu da je količina štetnih gasova mala, a njihova specifična težina veća od vazduha, isti će se taložiti u okviru radne sredine, što znači, da će imati dometa, i uticaja u životnoj sredini neposredno u okolini lokacije. Pošto se eksploatacija vrši iz korita reke, može se proceniti neznatna količina emisije prašine. Očigledan je zaključak da će vazduh u okviru samo radne sredine biti pod uticajem gasovitih produkata motora SUS. Takođe u neposrednu okolinu lokacije emitovaće se buka od rada opreme.

Na osnovu prethodnih činjenica može se zaključiti da će uticaj predmetnog projekta na zagađenje vazduha biti **nizak**.

Površinske i podzemne vode: U predmetnom objektu (bageru) voda se koristi za piće (radnik-bagerista). Rezervoari energenata ulja i maziva nisu prisutni na lokaciji. Podzemne vode su prisutne u samom pozajmištu. Između njih postoji hidraulična veza te je moguće da se štetni uticaji od eksploatacije prenesu na ovaj medij. U procesu bagerovanja kašika bagera obzirom da je pozajmište ovodnjeno može da zamuti vodu u otkopanom prostoru. U ovom procesu ne učestvuju materije izvan pozajmišta, nego se samo remeti postojeće stanje, u kome sve komponente zadržavaju svoja svojstva, odnosno postoji samo zamućenje koje se taloženjem

gubi. Na osnovu prethodnih činjenica može se zaključiti da je moguć **nizak** uticaj predmetnog projekta u toku eksploatacije na površinske i podzemne vode.

Biljni i životinjski svet: Na lokaciji ne borave retke divlje životinje i ptice, nema posebno zaštićenih biljnih vrsta. Uticaj predmetnog projekta na ove kategorije procenjuje se kao **neznatan**.

Stanovništvo: Objekat je lociran na nenastanjenoj zoni namenjenoj za eksploataciju peska i šljunka na dovoljnoj udaljenosti od stambenih naselja da se procenjuje da je uticaj projekta na okolno stanovništvo –**nizak**.

Kada je reč o **složenosti** uticaja, može se tvrditi da pripadaju kategoriji **prostih** uticaja, jer se ne odvijaju složeni hemijski niti termodinamički procesi velikog kapaciteta.

(g) Verovatnoća uticaja;

Negativni uticaji projekta na činioce životne sredine mogu se minimizirati doslednim insistiranjem da se realizacija a i kasnije u eksploataciji nosilac projekta pridržava uslova i saglasnosti nadležnih organa kao u izboru opreme, izvođenja radova, tako i održavanja uređaja i opreme u toku eksploatacije projekta.

(d) Trajanje, učestalost i verovatnoća ponavljanja uticaja.

U toku eksploatacije s obzirom na period eksploatacije, ne mogu se izazvati značajniji negativni uticaji na činioce životne sredine. Analize koje su se odnosile, kako na postojeće stanje i karakteristike planiranih objekata sa pripadajućim tehnološkim postupcima, tako i na moguće uticaje na životnu sredinu, pokazuju da karakteristike lokacije i planirana opredeljenja Nosioca projekta stvaraju uslove za određene negativne uticaje na životnu sredinu o kojima se mora voditi računa.

Analizom relevantnih uticaja došlo se do zaključaka da je potrebno preduzeti i izvestan broj mera zaštite čime bi se nivo pouzdanosti ukupnog sistema u smislu mogućih uticaja na životnu sredinu podigao na viši nivo.

Mere koje je potrebno preduzeti, s obzirom na karakteristike objekta, procesa eksploatacije i moguće uticaje, mogu se sistematizovati u nekoliko osnovnih grupa: mere koje su predviđene zakonom i drugim propisima, normativima i standardima i rokovima za njihovo sprovođenje, mere predviđene projektnom dokumentacijom, mere u toku redovnog rada projekta, mere za slučaj udesa.

7. OPIS MERA PREDVIĐENIH U CILJU SPREČAVANJA ILI OTKLANJANJA svakog značajnog štetnog uticaja na životnu sredinu.

Mere zaštite predviđene projektnom dokumentacijom

U cilju sprovođenja maksimalne zaštite životne sredine pri izvođenju radova na pozajmištu šljunka i peska obaveza Nosioca projekta je da obezbedi: „Projekat za vađenje rečnog nanosa iz korita reke Save stacionaža od 96+400 km. do 97+000 km. Navedenu tehničku dokumentaciju izradio je “GEO-PROJEKT SM” iz Sremske Mitrovice.

Tehnička dokumentacija kao osnova za dobijanje saglasnosti i odobrenja je odabrala tehnička rešenja takva da se njima maksimalno sačuva i minimalno ugrozi životna sredina, a što je moguće više zaštititi ljudstvo neposredno angažovano na realizaciji projektovane tehnologije a takođe i okolno stanovništvo ukoliko je locirano u neposrednoj blizini odvijanja tehnološkog procesa.

Mere zaštite u toku redovnog rada objekta

U toku i po završetku eksploatacije peska i šljunka sa ovog lokaliteta i u slučaju akcidenta, u cilju zaštite od negativnog uticaja potrebno je preduzeti sledeće mere:

1. Na situacionom prikazu, u projektu eksploatacije rečnih nanosa, vidno obeležiti regulacione linije i linije iskopa. Linije iskopa utvrditi tako da ne budu ugrožene regulacione građevine i stabilnost obala u zoni uticaja iskopa;
2. Podloge za određivanje kinete i izradu tehničke dokumentacije ne mogu biti starije od 6 (šest) meseci pre dana podnošenja zahteva za eksploataciju;
3. Pre početka izrade projekta izvršiti snimanje poprečnih profila na razmaku ne većem od 50,0m na pravolinijskim deonicama, tj. ne većem od 50,0m u krivini;
4. Pri izradi tehničke dokumentacije uvažavati podatke i uslove:
* Mišljenje u postupku izdavanja vodnih uslova, Direkcije za vodne puteve, Beograd, br.11/114-3 od 06.06.2022.god.
* Vodni uslovi za izradu Projekta vađenja rečnog nanosa sa vodnog zemljišta, J.V.P.“Srbijavode“ Beograd br.6486/2 od 19.08.2022.god.
* Ugovor o zakupu vodnog zemljišta, J.V.P.“Srbijavode“ Beograd br.5264 od 17.05.2022.god.
* Rešenje, Zavoda za zaštitu prirode br 021-2047/2 od 28.06.2022.
* Kopija plana i List nepokretnosti
5. U projektu označiti granice katastarskih opština na delu eksploatacionog polja, u situaciji i poprečnim profilima;
6. Na osnovu dobijenih vodnih uslova za izradu Tehničke dokumentacije, položaj kinete postaviti tako da dno kinete polja bude unutar zadatih koordinata
Nagib kinete iznosi 1:3. Maksimalna širina kinete iznosi 100 m. Nije dozvoljeno vađenje rečnog nanosa u pojasu širine 80 m. od uređene ili neuređene obale.
Kota iskopa u „zoni 1“ bi iznosila 67.54 m.n.m a u ostalom delu polja 68.04 m.n.m u sistemu visina TRST. Pošto su prikupljeni podaci dati u sistemu visina NVT2, dno iskopa je postavljena na kotu 67.22 m.n.m. u „zoni 1“ a u ostalom delu polja na kotu 67.72 m.n.m (spuštena za razliku ova dva sistema visina koja za ovaj sektor iznosi 0.32 m).
7. U projektu, na poprečnim profilima, označiti nivo radne vode, nivo najnižeg plovidbenog nivoa i vodostaj na najbližoj hidrološkoj stanici u Šapcu;
8. U projektu definisati tehnologiju iskopa, količinu i dinamiku iskopa materijala (mesečna i godišnja) i navesti tačnu lokaciju odlaganja iskopanog materijala;
9. U projektu navesti plovni mehanizaciju kojom se planira iskop. Prikazati način obeležavanja plovila koje vrši iskop u skladu sa instrukcijama nadležne Lučke kapetanije;
10. Investitor je u obavezi da pre podnošenja zahteva za izdavanje Rešenja o vodnoj saglasnosti pribavi Saglasnost Direkcije za vodne puteve Beograd na projekat eksploatacije rečnog nanosa;
11. Investitor je u obavezi da od nadležnog organa pribavi akt o proceni uticaja na životnu sredinu, odn. akt da nije potrebna procena uticaja na životnu sredinu;
12. Investitor je u obavezi da prilikom podnošenja zahteva za izdavanje Mišljenja na projekat eksploatacije rečnog nanosa, reguliše imovinsko pravne odnose za kat. parc. br. 1636 K.O. Mrđenovac, sa JVP “Srbija Vode” Beograd.

13. Radi kontrole eksploatacije rečnog nanosa potrebno je definisati tačke poligonog vlaka koordinatama i poprečne profile ulovima u odnosu na poligoni vlak. Na terenu tačke jasno obeležiti betonskim belegama;
14. Investitor je u obavezi da ishoduje vodnu saglasnost na projekat eksploatacije rečnih nanosa. U zahtev za izdavanje vodne saglasnosti potrebno je priložiti:
 - projekat eksploatacije rečnih nanosa,
 - mišljenje javnog vodoprivrednog preduzeća na projekat eksploatacije rečnih nanosa,
 - mišljenje ograna nadležnog za plovidbu na unutrašnjim plovnim putevima, dokaz o pravu svojine, odnosno pravu korišćenja vodnog zemljišta sa koga se vrši eksploatacija, kopiju plana parcele,
 - akt nadležnog organa na studiju o proceni uticaja na životnu sredinu, odnosno akt nadležnog organa kojim se utvrđuje da nije potrebna procena uticaja na životnu sredinu;
15. Vodni uslovi se izdaju sa rokom važnosti od jedne godine od datuma izdavanja;
16. Po završetku izrade tehničke dokumentacije obratiti se ovom Sekretarijatu zahtevom za izdavanje vodne saglasnosti u skladu sa propisima;
17. Sve planirane aktivnosti moraju biti locirane van zona sanitarne zaštite (eventualnih) izvorišta za druge namene;
18. Predvideti upotrebu mašina i opreme izrađenih po novim tehnologijama tako da se mogući negativni uticaji na okolinu svedu na najmanju moguću meru;
19. Tokom izvođenja radova nivo buke i aero zagađenja ne sme preći dozvoljene granične vrednosti;
20. Zabranjeno je vršiti eksploatacione radove u toku noći, odnosno od sumraka do svitanja;
21. Osvetljenje lokacije radova svesti na minimalno, u skladu sa nautičkim i ostalim propisima- zabranjena je upotreba svetlosnih reflektora (i drugog veštačkog osvetljenja) koji bi osvetljavali šire područje i (ili) bili usmereni ka nebu;
22. Komunalni i sav ostali otpad nastao tokom radova, mora biti sakupljen na odgovarajući način, a potom deponovan na mesto koje odrede nadležne službe;
23. Na mikrolokaciji na kojoj se izvode radovi nije dozvoljeno vršiti servis i remontovanje mašina, sredstava i opreme;
24. Servisiranje mehanizacije obezbediti u specijalizovanim mehaničarskim radionicama;
25. Na mikrolokaciji radova zabranjeno je vršiti odlaganje bilo kakvih derivata nafte ili drugih pogonskih goriva, ili formiranje bilo kakve deponije;
26. Tokom sprovođenja radova, potrebno je preduzeti sve mere kako bi se sprečilo izlivanje goriva, maziva i drugih štetnih i opasnih materija;
27. Radne ekipe ne smeju da unuštavaju ili oštećuju biljne i životinjske vrste ili njihova staništa, i dužne su da se pridržavaju opštih mera zaštite, pravila o prikupljanju i odnošenju otpada, pravila o zaštiti;
28. Vrsta radova obavezuje Investitora na poštovanje Uslova zaštite prorode kao i svih obaveza na osnovu Zakona o proceni uticaja na životnu sredinu („Službeni glasnik RS“, br. 135/2004) i Pravilnika o sadržini studije procene uticaja na životnu sredinu („Službeni glasnik RS“, br.69/2005);
29. Ukoliko se tokom izvođenja radova naiđe na arheološke ostatke, radove obustaviti i obavestiti nadležni Zavod za zaštitu spomenika culture;
30. Za sve druge aktivnosti na predmetnom području, promenu obima i vrste radova potrebno je podneti novi zahtev ovom Zavodu;
31. Izvođač radova je obavezan da ukoliko u toku radova pronađe geološka ili paleontološka dokumenta koja bi mogla predstavljati zaštićenu prirodnu vrednost ista prijavi Ministarstvu životne sredine, rudarstva i prosornog planiranja i da preduzme sve mere zaštite od uništenja, oštećenja ili krađe;
32. Ukoliko podnosilac zahteva u roku od dve godine od dana dostavljanja akta ne otpočne radove i aktivnosti za koje je akt o uslovima zaštite prirode izdat, dužan je da pribavi novi akt;
33. U cilju kompletiranja dokumentacije potrebne za dobijanje Rešenja/Odobrenja za izvođenje radova podnosilac zahteva dužan je da pribavi i uslove i saglasnost drugih nadležnih institucija (nautičku saglasnost i za izvođenje radova na unutrašnjem i međunarodnom plovnom putu i dr.);
34. Predviđeni radovi na eksploatacije šljunka i peska iz korite reke Save mogu se izvesti samo na prostoru (deonica od km 96+400 do km 97+000);
35. Mehanizacija koja će biti angažovana na eksploataciji rečnog nanosa ne može da bude privremeno ni trajno stacionirana i na obali reke Save;
36. Nije dozvoljeno formiranje privremenih objekata za stanovanje, ložišta, pristupnih puteva, deponija otpada, niti bilo kakvo bespotrebno zadržavanje na obali reke Save;
37. Nije dozvoljeno bagerovanje delova sprudova iznad površine vode koji služe kao staništa gnežđenja stroo zaštićene vrste ptica žalara slepiča (*Charadrius dubius*) u periodu gnežđenja, od 15. aprila do 1. jula;

38. Tokom izvođenja projektnih aktivnosti nije dozvoljeno odlaganje svih vrsta otpadnih materija i čvrstog otpada na području ekološko koridora, niti na okolna vlažna staništa. Ekološka mreža obuhvata međusobno povezana ili prostorno bliska zaštićena područja i ekološki značajna područja unutar koje se delovi povezuju prirodnim ili veštačkim koridorima. Sastoji se iz područja od značaja za očuvanje biodiverziteta, koridora koji povezuju izolovana staništa, i zaštitnih zona koje smanjuju negativne uticaje okruženja.
39. Eksploatacijom se ni na koji način ne sme ometati lokalni i međunarodni rečni saobraćaj;
40. Eksploatacijom se ni na koji način ne sme ometati ribarstvo, kao ni druge delatnosti na vodi;
41. Zahvatanjem šljunka i peska nije dozvoljeno otvaranje aluvijalne izdani;
42. Sve eksploatacione aktivnosti se moraju voditi tako da ne izazivaju negativne posledice (lokalnog karaktera) na hidrološki režim i hidrauličke osobine Save (i najbližih nizvodnih delova);
43. Svi radovi na eksploataciji šljunka i peska se moraju izvoditi tako da ne izazivaju značajne izmene morfoloških karakteristika korita Save-u potpunosti je zabranjeno svako ugrožavanje stabilnosti korita reke;
44. Nisu dozvoljene aktivnosti, koje mogu ugroziti normalnu egzistenciju živog sveta reke Save i njene inundacione ravni-pre svega faune ptica i faune riba;
45. Predvideti odgovarajuća rešenja koja se odnose na vodosnabdevanje lokacije izvođenja radova i evakuaciju otpadnih voda (npr. plovilima sa cisternama); zabranjeno je bilo kakvo ispuštanje otpadnih voda u Savu;
46. Transport i eksploatacija rečno nanosa iz korita reke Save moraju biti vršeni tako da se onemogući bilo kakav negativan uticaj na kvalitet i ostale karakteristike rečne vode;
47. Prilikom transporta sirovina vodenim putem (potisnice i teglenice), primeniti mere kojima će se onemogućiti rasipanje kamenog agregata, sitnih i finih frakcija;
48. Tokom radova mora biti obezbeđena odgovarajuća lokacija (marina, pristanište) za ukotvljenje (radnih i transportnih) plovila;
49. Deponovanje i separacija zahvaćenog rečnog materijala mora se obavljati na postojećoj lokaciji investitora u Mišaru.

Druge mere zaštite

U cilju očuvanja života i zdravlja ljudi preporučljivo je koristiti sledeće mere zaštite:

- neprekidno praćenje razvoja i usavršavanje ličnih zaštitnih sredstava i njihovo uvođenje u upotrebu,
- stimulisati tehnička rešenja čije ideje doprinose poboljšanju uslova rada,
- uvođenje nove tehnologije (ili dela tehnološkog procesa), koji obezbeđuju bolju zaštitu od predhodne,
- permanentno obrazovanje kroz predavanja i informisanje svih zaposlenih iz oblasti zaštite životne sredine.

8. NETEHNIČKI REZIME INFORMACIJA OD 2-7

Nosilac projekta "TRANSVER" D.O.O. iz Mišara, sklopiće sa JVP "Srbija Vode", ugovor o zakupu dela zemljišta od 9.8 ha, tj deo katastarske parcele broj 1636 K.O. Mrđenovac, nakon dobijanja vodne saglasnosti.

U prilogu se nalazi:

- * Mišljenje u postupku izdavanja vodnih uslova, Direkcije za vodne puteve, Beograd, br.11/114-3 od 06.06.2022.god.
- * Vodni uslovi za izradu Projekta vađenja rečnog nanosa sa vodnog zemljišta, J.V.P. "Srbijavode" Beograd br.6486/2 od 19.08.2022.god.
- * Ugovor o zakupu vodnog zemljišta, J.V.P. "Srbijavode" Beograd br.5264 od 17.05.2022.god.
- * Rešenje, Zavoda za zaštitu prirode br 021-2047/2 od 28.06.2022.
- * Kopija plana i List nepokretnosti

Tehnička dokumentacija: „Za eksploataciju rečno nanosa (šljunka i peska) iz korita reke Save, urađena je od strane "GEO-PROJEKT SM" iz Sremske Mitrovice.

Nosilac projekta je takođe dužan da se pri eksploataciji rečnog nanosa u potpunosti pridržava obeleženih granica eksploatacionog polja i eksploataciju vrši prema urađenoj tehničkoj dokumentaciji.

Na osnovu urađene Tehničke dokumentacije za eksploataciju rečnog nanosa i predviđeno tehnološkog procesa eksploatacije može se konstatovati da predmetni Projekat neće značajnije uticati na činioce životne sredine čak ni u akcidentnim situacijama, ukoliko se prethodno pribave sve neophodne saglasnosti nadležnih organa a radovi izvođe prema odobrenoj Tehničkoj dokumentaciji.

Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“
Београд, Булевар уметности 2А
Број: 5264
Датум: 17.05.2022

„Трансфер“ д.о.о. Мишар
Мишар, Карађорђева бб
Број: 47/21
Датум: 17.5.2022.

У Г О В О Р
о закупу водног земљишта у јавној својини Републике Србије
на водном подручју „Сава“

закључен у Београду између:

Јавног водопривредног предузећа „Србијаводе“ Београд, Булевар уметности 2А, матични број: 17117106, ПИБ: 100283824, које заступа директор Горан Пузовић, дипл.инж.пољ. (у даљем тексту: Закуподавац)

и

Привредно друштво за производњу промет и услуге „Трансфер“ д.о.о. Мишар, Карађорђева бб, матични број: 17018124, ПИБ: 100111347, текући рачун 155-14528-76, кога заступа директор Драгица Бајевић (у даљем тексту: Закупац)

1. Уводне напомене

Члан 1.

Уговорне стране сагласно констатују:

1) да је водно земљиште које је предмет овог уговора добро од општег интереса у јавној својини Републике Србије и да је, као јавно водно добро, неотуђиво;

2) да се овај уговор закључује у складу са чланом 10а Закона о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др.закон) на основу спроведеног поступка прикупљања писмених понуда путем јавног оглашавања и решења о давању у закуп водног земљишта које је донео Закуподавац (број 4319 од 21.04.2022. године), ради вађења речног наноса на водном подручју „Сава“, за водоток реке Саве;

3) да се водно земљиште које је предмет овог уговора може користити искључиво за вађење речног наноса, у складу са Правилником о утврђивању плана вађења речних наноса („Службени гласник РС“, број 107/21), што је од интереса за очување или побољшање водног режима;

4) да Закупац поседује лиценцу за обављање делатности вађења речних наноса;

5) да се овим уговором уређују међусобна права и обавезе уговорних страна у вези давања у закуп водног земљишта у својини Републике Србије ради вађења речног наноса.

2. Предмет уговора

Члан 2.

Закуподавац даје Закупцу у закуп водно земљиште у јавној својини Републике Србије, водоток реке Саве, стационажа од км. 96+400 до км. 97+000 (шифра локације SV_ZZ_SAV_16_64), део катастарске парцеле 1636, катастарска општина Мрђеновац, град Шабач, укупне површине 98.000 м², у границама утврђеним катастарско-топографском ситуацијом локације са обележеним координатама темена експлоатационог поља: Т1 (7405390,97; 4956214,75), Т2 (7405427,73; 4956395,22), Т3 (7405431,22; 4956393,76), Т4 (7405500,00; 4956365,00), Т5 (7405626,55; 4956281,59), Т6 (7405653,70; 4956263,70), Т7 (7405727,46; 4956215,08), Т8 (7405733,50; 4956212,14), Т9 (7405734,40; 4956211,70), Т10 (7405743,77; 4956207,13), Т11 (7405817,00; 4956171,40), Т12 (7405890,16; 4956123,08), Т13 (7405927,39; 4956098,49), Т14 (7405962,15; 4956075,53), Т15 (7405834,00; 4955952,93), Т16 (7405799,89; 4955971,48), Т17 (7405663,10; 4956050,94), Т18 (7405533,01; 4956156,14), који чини саставни део овог уговора (у даљем тексту: водно земљиште).

Члан 3.

Закупац не може давати у подзакуп или на коришћење водно земљиште које је предмет овог уговора другом лицу.

Право стечено на основу водне сагласности не може се без сагласности Закуподавца, који је издао водну сагласност, пренети на друго лице.

3. Права и обавезе

Члан 4.

Закупац се обавезује да водно земљиште које је предмет овог уговора користи наменски, искључиво ради вађења речног наноса, у складу са пројектом вађења речног наноса и водном сагласношћу.

Вађење речних наноса без водне сагласности и законом прописане лиценце за обављање делатности вађења речног наноса није дозвољено.

Члан 5.

Закупац се обавезује да:

- пријави Закуподавцу почетак радова на вађењу речног наноса;
- обезбеди приступне путеве и локацију за депоновање извађеног речног наноса;
- доставља Закуподавцу једном месечно (до петог у месецу за претходни месец) извештај о извађеним количинама речног наноса;
- омогући, ради обављања радова у складу са законом, приступ водном земљишту Закуподавцу, односно лицима овлашћеним од стране Закуподавца;
- омогући, ради контроле начина коришћења водног земљишта, Закуподавцу или лицу овлашћеном од стране Закуподавца, приступ водном земљишту;
- плати закупнину за водно земљиште на начин предвиђен овим уговором;
- обавести Закуподавца уколико дође до одузимања или престанка важења лиценце за обављање делатности вађења речних наноса у року од три дана од дана правоснажности решења о њеном одузимању.

Члан 6.

Закупац се обавезује да уредно измирује своје обавезе по основу накнаде за воде, односно накнаде за извађени речни нанос, у складу са законом, а на основу решења издатог од стране надлежног органа.

Члан 7.

У току коришћења водног земљишта које је предмет овог уговора Закупац се обавезује да својим поступцима и радњама неће угрожити водни режим или довести у питање редовно обављање водне делатности, нити угрожити јавни интерес у обављању те делатности, да неће угрожавати водне објекте и спровођење одбране од поплава и леда, као и да ће водно земљиште користити са пажњом доброг привредника.

Члан 8.

Закупац се обавезује да ће евентуалну штету коју проузрокује у речном кориту или водним објектима отклонити о свом трошку, према упутству Закуподавца или надлежног државног органа.

Уколико Закупац не отклони штету из става 1. овог члана, уговорне стране су сагласне да штету може отклонити Закуподавац о трошку Закупца.

Закупац одговара за штету коју претрпи треће лице услед неиспуњења обавеза предвиђених овим уговором.

Члан 9.

Закуподавац има право да ограничи или прекине вађење речног наноса на водном земљишту у случају угрожавања водног режима, водних објеката, одбране од поплаве и леда или у другим ванредним околностима ако је угрожен јавни интерес.

Закупац је дужан да, одмах по обавештењу Закуподавца о насталим променама из става 1. овог члана, ограничи или прекине вађење речног наноса без права на обештећење и накнаду трошкова.

Закупац је дужан да одмах прекине вађење речног наноса када извади количине речног наноса које су утврђене водном сагласношћу.

Члан 10.

Закуподавац не сноси одговорност за штету коју Закупац евентуално претрпи на водном земљишту које је предмет овог уговора у случају наилаaska великих вода, неодговарајућег водног режима или на било који други начин без кривице Закуподавца.

Члан 11.

Уговорна страна која није у могућности да изврши своје обавезе из разлога више силе дужна је да о томе одмах обавести другу уговорну страну.

4. Закупнина

Члан 12.

Закупац се обавезује да за коришћење водног земљишта из члана 2. овог уговора плати закупнину за прву годину закупа, односно за период од дана закључења овог уговора до истека годину дана од дана закључења овог уговора, у износу од 1.690.500,00 динара (висина закупнине по м² је 17,25 динара), на текући рачун ЈВП „Србијаводе“ број 200-2402180101045-97, са позивом на број уговора.

Износ закупнине из става 1. овог члана умањује се за износ депозита (169.050,00 динара) који је Закупац уплатио на текући рачун Закуподавца на основу огласа за прикупљање писмених понуда који је претходио доношењу решења из члана 1. тачка 2) овог уговора.

Закупнину из става 1. умањену за депозит из става 2. овог члана Закупац је обавезан да уплати у року од 15 дана од дана закључења овог уговора.

За другу годину закупа, односно до истека закупа, закупнина се плаћа у року од 15 дана од дана пријема профактуре, усклађена са годишњим индексом потрошачких цена, који објављује републички орган у чијој су надлежности послови статистике, сразмерно периоду закупа за другу годину.

Члан 13.

Обавеза Закупца је да на дан закључења овог уговора преда Закуподавцу, као средство финансијског обезбеђења за извршење уговорних обавеза, две бланко соло менице свака у висини годишње (укупне) закупнине, регистроване у регистру меница код Народне банке Србије, уз коју се доставља картон депонованих потписа и менично овлашћење у корист рачуна ЈВП „Србијаводе“ број 200-2402180101045-97 да се менице могу наплатити, са важењем 30 дана дужи од рока важења овог уговора (менице морају бити оверене печатом и потписане од стране лица овлашћеног за заступање).

Закуподавац ће уновчити меницу из става 1. овог члана у случају да Закупац не плати закупнину у року и на начин предвиђен овим уговором.

5. Рок важења уговора

Члан 14.

Овај уговор се закључује на одређено време, за период важења Плана вађења речног наноса, односно почев од дана закључења овог уговора до 20.11.2023. године.

6. Престанак важења уговора

Члан 15.

Овај уговор престаје да важи протеком периода на који је закључен.

Члан 16.

Закуподавац може раскинути овај уговор уколико Закупац не плати закупнину на уговорени начин или водно земљиште не користи за намену утврђену овим уговором, уколико не достави извештај из члана 5. став 1. алинеја трећа овог уговора, као и у случају неизвршавања других уговорних обавеза.

У случајевима из става 1. овог члана уговор се сматра раскинутим уколико Закупац у року од 15 дана од позива Закуподавца не испуни своју уговорну обавезу.

Закуподавац може раскинути овај уговор уколико Закупац водно земљиште изда у подзакуп, даном обавештења Закупца о раскиду уговора из наведеног разлога.

У случају раскида овог уговора из разлога наведених у ст. 1-3. овог члана Закуподавац ће своја евентуална потраживања према Закупцу наплатити из средства финансијског обезбеђења из члана 13. овог уговора, а Закупац нема право на повраћај плаћене закупнине и евентуалну накнаду штете за уложена средства у уређаје и опрему за вађење речног наноса.

Члан 17.

Закупац може раскинути овај уговор у року од 15 дана од дана истека важења водне сагласности уколико је извадио све количине речног наноса одобрене водном сагласношћу.

У случају из става 1. овог члана Закупац има право на повраћај дела уплаћене закупнине за другу годину закупа, почев од дана подношења захтева за раскид овог уговора.

7. Завршне одредбе

Члан 18.

Сва обавештења у вези извршавања обавеза из овог уговора уговорне стране ће слати једна другој препорученом поштом на адресу уговорних страна из овог уговора.

О промени адресе свака уговорна страна обавестиће другу уговорну страну у року од пет дана од настале промене.

Члан 19.

Саставни део овог уговора је:

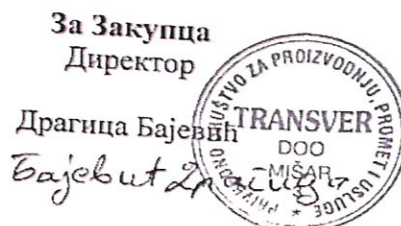
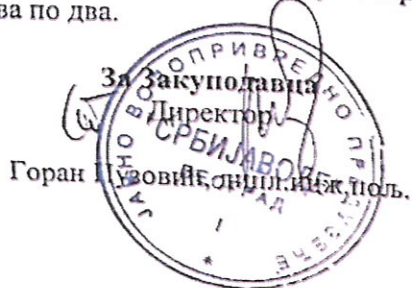
- 1) решење о давању у закуп водног земљишта из члана 1. став 1. тачка 2) овог уговора;
- 2) катастарско-топографска ситуација локације са обележеним координатама темена експлоатационог поља из члана 2. став 1. овог уговора.

Члан 20.

Сва спорна питања до којих може доћи у примени овог уговора, уговорне стране ће покушати да реше споразумно, а уколико у томе не успеју спор ће решити стварно надлежан суд у Београду.

Члан 21.

Овај уговор сачињен је у четири истоветна примерка од којих свака уговорна страна задржава по два.

Република Србија
Министарство грађевинарства,
саобраћаја и инфраструктуре
Дирекција за водне путеве
Београд, Француска 9
Број: 11/114-3
Датум: 06.06.2022. године

Дирекција за водне путеве из Београда, решавајући по захтеву предузећа „ТРАНСВЕР“ д.о.о., ул. Карађорђева бб, 15216 Мишар – Шабац, ПИБ 100111347, Матични број: 17018124 (захтев од 18.05.2022. године, наш број 11/114 од 23.05.2022. године), на основу члана 16. и 17. Закона о пловидби и лукама на унутрашњим водама („Службени гласник РС“, бр. 73/10, 121/12, 18/15, 96/15, 92/16, 104/16, 113/17, 41/18, 95/18, 37/19, 9/20 и 52/21), члана 117. Закона о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 101/16 и 95/18) и члана 6. Правилника о садржини и обрасцу захтева за издавање водних аката, садржини мишљења у поступку издавања водних услова и садржини извештаја у поступку издавања водне дозволе („Сл.гласник РС“ бр. 72/17 и 44/18) издаје:

МИШЉЕЊЕ
у поступку издавања водних услова

за вађење речног наноса из корита реке Саве од **km 97+000 до km 96+400** у оквиру експлоатационог поља које је одређено чл.2. Уговора о закупу водног земљишта у јавној својини Републике Србије, закљученим између ЈВП „Србијаводе“, Београд (под бр. 5264 од 17.05.2022.год.) и предузећа „ТРАНСВЕР“ д.о.о. из Мишара - Шабац.

На основу података којима располаже Дирекција и „Правилника о утврђивању Плана вађења речних наноса“ („Сл.гласник РС“ бр. 107/21), МГСИ – Дирекција за водне путеве издаје следеће услове за израду техничке документације вађења речног наноса:

1. Положај експлоатационог поља одређен је координатама тачака, које су дате чл.2. Уговора.
2. Максимална дубина ископа у „зони I“, која је дефинисана тачкама чије су координате дате у следећој табели, износи 4 m испод ниског пловидбоног нивоа који на km 97+000 износи 71.53 mm.

Зона I			
Gaus Kruger - Z7		UTM 34	
7405900.70	4956016.74	405498.03	4955038.57
7405412.46	4956320.25	405009.96	4955342.00
7405427.73	4956395.22	405025.22	4955416.95
7405431.22	4956393.76	405028.71	4955415.49
7405500.00	4956365.00	405097.46	4955386.74
7405626.55	4956281.59	405223.97	4955303.35

Зона 1			
Gaus Kruger - Z7		UTM 34	
7405653.70	4956263.70	405251.11	4955285.46
7405727.46	4956215.08	405324.84	4955236.86
7405733.50	4956212.14	405330.88	4955233.92
7405734.40	4956211.70	405331.78	4955233.48
7405743.77	4956207.13	405341.15	4955228.91
7405817.00	4956171.40	405414.35	4955193.19
7405890.16	4956123.08	405487.48	4955144.88
7405927.39	4956098.49	405524.70	4955120.30
7405962.15	4956075.53	405559.45	4955097.35

У преосталом делу експлоатационог поља, максимална дубина ископа износи 3,5m испод ниског пловидбеног нивоа.

3. Максимални нагиб косина кинете је 1:3.
4. Водити рачуна да се вађењем речног наноса не ствара двогубо корито, нити угрожава стабилност обала.
5. У подужном правцу вађење речних наноса треба планирати у смеру од низводног профила ка узводном, а у попречном правцу у смеру од матице тока ка обали.
6. Хидрографско мерење дела речног корита мора бити извршено од стране овлашћене геодетске организације, која хидрографску делатност врши на начин и под условима у складу са Законом о хидрографској делатности („Сл.гласник РС“ бр. 9/20) и Одлуком о обавезном садржају плана хидрографских мерења и обавезама правних лица која врше хидрографска мерења, коју је донела Дирекција за водне путеве, а која је доступна на сајту Дирекције за водне путеве (<http://www.plovput.rs/usluge-hidrografska-merenja>).

Хидрографска мерења могу да обављају правна лица, која су у складу са чл.6. ст.3. Закона о хидрографској делатности исходвала Решење Министарства надлежног за послове саобраћаја о испуњености услова за обављање хидрографске делатности. Правно лице које обавља хидрографску делатност, дужно је да обавести Дирекцију за водне путеве о датуму почетка и обиму послова у оквиру хидрографске делатности које ће вршити на предметној локацији, као и да достави примерак пројекта за извођење планираних послова у оквиру хидрографске делатности, а прикупљене податке да достави у року од 30 дана од дана завршетка радова (чл.8. ст.1. Закона о хидрографској делатности). Садржај пројекта за извођење планираних послова у оквиру хидрографске делатности дефинисан је Одлуком о обавезном садржају плана хидрографских мерења и обавезама правних лица која врше хидрографска мерења, коју је донела Дирекција за водне путеве, а која је доступна на сајту Дирекције за водне путеве (<http://www.plovput.rs/usluge-hidrografska-merenja>).

Хидрографски елаборат мора бити потврђен од стране Дирекције за водне путеве у складу са чл.9. став 2. Закона о хидрографској делатности. Решење којим се потврђује хидрографски елаборат мора бити саставни део пројекта вађења речног наноса.

Уколико правно лице не поступи у складу са чл.8. Закона о хидрографској делатности, биће покренут прекршајни поступак према чл. 21. Закона о хидрографској делатности.

Напомињемо да Дирекција за водне путеве не поседује податке о геотехничким карактеристикама речног дна на предметној локацији, већ је обавеза инвеститора да изврши геотехничке истражне радове на предметној локацији.

Техничка документација треба да садржи следећа поглавља:

- а) Општи део (регистрација пројектне организације, регистрација организације која врши снимање за геодетске подлоге, решење министарства надлежног за послове саобраћаја о испуњености услова које морају да испуне правна лица за вршење послова хидрографског премера на унутрашњим водним путевима, лиценцу пројектанта и лица које врши техничку и рачунску контролу, лиценце Републичког геодетског завода за извођење радова и овлашћеног лица које потписује подлоге за ситуационе планове);
- б) Пројектни задатак сачињен на бази мишљења Дирекције за водне путеве и Водних услова ЈВП „Србијаводе“;
- в) Технички извештај са елементима:
 - опис стања експлоатационог поља,
 - сврха вађења речног наноса и место одлагања материјала,
 - планирано временско извршење радова;
 - у пројекту навести пловну механизацију којом ће се вршити вађење речног наноса и приказати начин обележавања пловила и позајмишта;
- г) Предмер радова у облику табеле у којој ће бити приказана количина и динамика вађења речног наноса са приказом процентуалног повећања попречног профила до кога долази после експлоатације;
- д) Геодетски извештај треба да садржи елаборат мерења и графичке прилоге;
- ђ) Прилози:
 - ситуација размере $P=1:2500$ или крупнија, са јасно уцртаном границом експлоатационог поља, кинетом и означеним временом и начином снимања терена (уз максимално растојање између попречних профила од 25 m) које је извршено од стране организације која је овлашћена за ту врсту послова. Снимци не могу бити старији од 6 месеци;
 - скица профила са координатама крајњих тачака попречних профила;
 - подужни профил по осовини кинете, са линијом нивоа воде на дан снимања, линијом ниског пловидбеног нивоа (ЕН);
 - попречни профили са уцртаном кинетом за багеровање, уцртаним радним нивоом, ниским пловидбеним нивоом (ЕН), котом дна кинете, одстојањима од крајње тачке профила и легендом;

Урађену техничку документацију треба доставити Дирекцији за водне путеве ради исходовања мишљења на техничку документацију и услова под којима се могу извршити предвиђени радови.

Такса за захтев у износу од 330,00 динара (према Тарифном броју 1) и такса за мишљење, у износу од 12.320,00 динара (према Тарифном броју 157а), наплаћене су на основу члана 2. став 4) Закона о републичким административним таксама („Сл.гласник РС“ број 43/03, ... 62/21).

В.Д. ДИРЕКТОРА

Ирена Коњевић

Доставити

- именованом
- ЈВП „Србијаводе“, Нови Београд
- Групи 2.2
- Архиви

Република Србија
ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ

Нови Београд, Јапанска бр. 35

Тел: +381 11/2093-802; 2093-803

Факс: + 381 11/2093-867

Завод за заштиту природе Србије из Београда, ул. Јапанска бр. 35, на основу члана 9. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010-исправка 14/2016, 95/2018-други закон и 71/2021) и члана 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, бр. 18/2016 и 95/2018 - аутентично тумачење), поступајући по захтеву од 09.06.2022. године предузећа „ТРАНСВЕР“ д.о.о., ул. Карађорђева бб, 15000 Шабац, за издавање услова заштите природе за вађења речног наноса из корита реке Саве, стационаже од km 96+400 до km 97+000, део к.п. бр. 1636 К.О. Мрђеновац, град Шабац, дана 22.06. 2022. године под 03 бр. 021-2047/2 доноси

РЕШЕЊЕ

1. Подручје на којем се планира вађење речног наноса из корита реке Саве се не налази унутар заштићеног подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите, али се налази у еколошки значајном подручју „Обедска бара“ и у еколошком коридору од међународног значаја – река Сава еколошке мреже Србије. Сходно томе, издају се услови заштите природе:

Општи услови:

- 1) Планиране активности из захтева се могу реализовати на предметном подручју које се налази у К.О. Мрђеновац, град Шабац, односно на површини која је одређена следећим координатама:

Тачка	Y	X	Тачка	Y	X
T1	7 405 390,97	4 956 214,75	T10	7 405 743,77	4 956 207,13
T2	7 405 427,73	4 956 395,22	T11	7 405 817,00	4 956 171,40
T3	7 405 431,22	4 956 393,76	T12	7 405 890,16	4 956 123,08
T4	7 405 500,00	4 956 365,00	T13	7 405 927,39	4 956 098,49
T5	7 405 626,55	4 956 281,59	T14	7 405 962,15	4 956 075,53
T6	7 405 653,70	4 956 263,70	T15	7 405 834,00	4 955 952,93
T7	7 405 727,46	4 956 215,08	T16	7 405 799,89	4 955 971,48
T8	7 405 733,50	4 956 212,14	T17	7 405 663,10	4 956 050,94
T9	7 405 734,40	4 956 211,70	T18	7 405 533,01	4 956 156,14

- 2) Забрањено је депоновање речног наноса на простору вађења или у обалској зони;
- 3) Забрањено је угрожавање биодиверзитета и геодиверзитета опасним и штетним материјама и средствима, отпадом и грађевинским материјалом на предметном подручју;
- 4) Количина материјала која се може узети из реке Саве мора бити у складу са Одобрeњем за експлоатацију које издаје Министарство рударства и енергетике;
- 5) На микролокацији на којој се изводе радови није дозвољено вршити сервис и ремонтовање машина, средстава и опреме;

- 6) Током извођења радова, ниво буке и аеро-загађења не сме прећи дозвољене граничне вредности за радну средину (Закон о заштити од буке у животној средини „Службени гласник РС“, бр. 96/21. и Закон о заштити ваздуха, „Службени гласник РС“, бр. 36/09, 10/13 и 26/21);
- 7) Комунални и сав остали отпад настао током радова, мора бити сакупљан на одговарајући начин, а потом депонован на место које одреде надлежне службе;
- 8) Није дозвољено извођење радова поћу;
- 9) Пројектом дефинисати да је у току рада на предметној површини вађења речног наноса и околини потребно предузети све мере како би се спречило изливање горива, мазива и других штетних и опасних материја у водоток;
- 10) Предвидети да се у случају акцидентног загађења површинских вода тренутно обуставе сви радови, и да се ангажују надлежне институције и предузеће овлашћено за санирање;
- 11) У случају изливања штетних материја у водоток, потребно је извршити одговарајуће анализе воде и предузети мере санације и заштите живог света реке, а гориво, маживо и друге штетне материје адекватно сакупљати и евакуисати до прописане локације, у складу са чланом 2. Правилника о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Службени гласник РС“, бр. 92/2010 и 77/2021);
- 12) Пројектом дефинисати простор за депоновање извађеног речног наноса у коме треба да су обезбеђени услови складиштења без могућности загађења водотока, земљишта и ваздуха у окружењу;
- 13) Уколико се у току радова наиђе на геолошка и палеонтолошка документа (фосили, минерали, кристали и др.) која би могла имати својство природне вредности, налазач је дужан да пријави Министарству заштите животне средине и предузме мере заштите од уништења, општећивања или крађе до доласка овлашћеног лица, у складу са чл. 99. Закона о заштити природе;

Експлоатација:

- 14) Радови при експлоатацији морају се изводити тако да не ремете хидролошки режим, пре свега квантитативне карактеристике реке Саве, односно не изазивају негативне последице локалног карактера;
 - 15) Експлоатацијом није дозвољено ићи испод талвега;
 - 16) Није дозвољено отварање фреатске (слободне) издани;
 - 17) Није дозвољено вршити сепарацију експлоатисаног материјала у приобаљу, изузев на месту намењеном за сепарацију;
 - 18) Експлоатацијом материјала не сме се угрозити стабилност природне обале за велику воду.
2. Након израде Пројекта вађења речног наноса из корита реке Саве, на подручју одређеном координатама датим у тачки 1. подтачки 1) овог Решења, потребно је од Завода прибавити мишљење о испуњености услова из овог Решења.
 3. Ово Решење не ослобађа обавезе подносиоца захтева да прибави и друге услове, дозволе и сагласности предвиђене позитивним прописима.
 4. За све друге радове/активности на предметном подручју или промене пројектне документације, потребно је поднети нови захтев.
 5. Врста радова обавезује носиоца Пројекта на поштовање услова заштите природе, као и свих обавеза дефинисаних Законом о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/2004 и 36/2009). С тим у вези, у случају потребе израде Студије о процени утицаја на животну средину, иста треба бити израђена у складу са условима заштите природе из овог решења.

6. Уколико подносилац захтева у року од две године од дана достављања овог решења не отпочне радове и активности за које је ово решење издато, дужан је да поднесе захтев за издавање новог решења.
7. Такса за издавање овог Решења у износу од 25.000,00 динара је одређена у складу са чланом 2. став 3. тачка 3. Правилника о висини и начину обрачуна и наплате таксе за издавање акта о условима заштите природе („Службени гласник РС“, бр. 73/2011, 106/2013).

Образложење

Завод за заштиту природе Србије примио је дана 14.06.2022. године захтев заведен под 03 бр. 021-2047/1. предузећа „ТРАНСВЕР“ д.о.о., ул. Карађорђева бб, 15000 Шабац, за издавање услова заштите природе за вађења речног наноса из корита реке Саве, стационаже од km 96+400 до km 97+000, део к.п. бр. 1636 К.О. Мрђеновац, град Шабац, у оквиру површине са преломним тачкама наведеним у тачки 1. подтачка 1) овог Решења.

Уз захтев је достављена следећа документација: Уговор о закупу водног земљишта у јавној својини Републике Србије на водном подручју „Сава“, издат од Јавног водопривредног предузећа „Србијеводе“, број 5624 од 17.05.2022. године; Мишљење у поступку издавања водних услова, број 11/114-3 од 06.06.2022. године, издато од Дирекције за водне путеве прегледна ситуација, Прегледна ситуација, локација к.п. бр. 1636 К.О. Мрђеновац, река Сава стационаже од km 96+400 до km 97+000.

Увидом у достављени захтев и приложену документацију утврђено је да се на експлоатационом простору дефинисаном у тачки 1. подтачка 1) овог решења планира вађење речног наноса из корита реке Саве. Експлоатационо поље је део водног земљишта површине 98.000 m².

Увидом у Централни регистар заштићених природних добара Републике Србије и документацију Завода, а у складу са прописима који регулишу област заштите природе, утврђени су услови из диспозитива овог решења. Подручје се које се планира вађења речног наноса из корита реке Саве се не налази унутар заштићеног подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите, али је делом у обухвату еколошке мреже Србије у оквиру које су еколошки коридор од међународног значаја – река Сава и еколошки значајно подручје „Обедска бара“ (19).

Законски основ за доношење решења: Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010-исправка 14/2016, 95/2018-други закон и 71/2021); Уредба о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, бр. 102/2010); Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 96/2021); Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 10/13 и 26/21); Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/2010, 47/2011, 32/2016 и 98/2016); Правилник о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Службени гласник РС“, бр. 92/2010 и 77/2021).

Планиране активности могу се реализовати под условима дефинисаним овим решењем.

Такса на захтев и такса на за решење, по Тар. бр. 1. и Тар. бр. 9 су наплаћене у складу са Законом о републичким административним таксама („Службени гласник РС“, бр. 43/2003, 51/2003-исправка, 61/2005, 101/2005-др. закон, 5/2009, 54/2009, 50/2011, 93/2012, 65/2013-

др.закон, 83/2015, 112/2015, 113/2017, 3/2018-исправка, 95/2018, 86/2019, 90/2019-исправка, 144/2020 и Усклађени динарски износи из Тарифе републичких административних такси – 62/2021).

Упутство о правном средству: Против овог решења може се изјавити жалба Министарству заштите животне средине у року од 15 дана од дана пријема решења. Жалба се предаје Заводу за заштиту природе Србије уз доказ о уплати Републичке административне таксе у износу од 490,00 динара на текући рачун бр. 840-742221843-57, позив на број 59013 по моделу 97.

в.д. Д И Р Е К Т О Р А

Марина Шибалић

Достављено:

- Подносиоцу захтева
- Архиви х 2

Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ Београд

Водопривредни центар „Сава - Дунав“

11070 Нови Београд, Бродарска 3; www.srbijavode.rs, vpcsavadunav@srbijavode.rs;

Текући рачун: 200-2402180101045-97; ПИБ: 100283824; Матични број: 17117106;

Наменски рачун трезора: 840-78723-57; ЈБКУС: 81448; Телефон: 011/201-81-00, 311-43-25;

Факс: 011/311-29-27

Број: 6486/2

Датум: 19.08.2022.

НЖ

На основу члана 117. став 1. тачка 24) и став 3., и члана 118. став 2. Закона о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18 – др. закон), Правилника о садржини и обрасцу захтева за издавање водних аката, садржини мишљења у поступку издавања водних услова и садржини извештаја у поступку издавања водне дозволе („Сл. гласник РС“, број 72/17, 44/18 и 12/22 – др. закон) и Правилника о утврђивању плана вађења речних наноса („Службени гласник РС“, бр. бр. 107/21), решавајући по захтеву поднетом од стране Привредног друштва за производњу и услуге „Трансвер“ д.о.о., Карађорђева бб, Мишар, 15000 Шабац, (матични број: 17018124, ПИБ: 100111347), Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ – Водопривредни центар „Сава-Дунав“, Нови Београд, (наш број 6486 од 20.06.2022. године) издаје:

ВОДНЕ УСЛОВЕ

за израду Пројекта вађења речних наноса из корита реке Саве,
на стациономи од km 96+400 до km 97+000

Техничка документација за извођење радова, у даљем тексту Пројекат вађења речних наноса, на стациономи од km 96+400 до km 97+000 реке Саве (редни број локације: 2), која је обухваћена Правилником о утврђивању плана вађења речних наноса („Службени гласник РС“, бр. 107/21), на делу катастарске парцеле број 1636 к.о. Мрђеновац, град Шабац, укупне површине 98.000,00 m² у границама утврђеним катастарско-топографском ситуацијом локације са обележеним координатама темена експлоатационог поља : T1 (7405390.97; 4956214.75), T2 (7405427.73; 4956395.22), T3 (7405431.22; 4956393.76), T4 (7405500.00; 4956365.00), T5 (7405626.55; 4956281.59), T6 (7405653.70; 4956263.70), T7 (7405727.46; 4956215.08), T8 (7405733.50; 4956212.14), T9 (7405734.40; 4956211.70), T10 (7405743.77; 4956207.13), T11 (7405817.00; 4956171.40), T12 (7405890.16; 4956123.08), T13 (7405927.39; 4956098.49), T14 (7405962.15; 4956075.53), T15 (7405834.00; 4955952.93), T16 (7405799.89; 4955971.48), T17 (7405663.10; 4956050.94), T18 (7405533.01; 4956156.14) греба да испуни следеће услове:

1. Позајмиште речног наноса се налази на водном земљишту у смислу Закона о водама, у зони где је потребно вађење речних наноса у циљу одржавања или проширења пловних габарита и у зони где је дозвољено вађење наноса уз прибављање услова (у складу са Планом вађења речних наноса);
2. Уз захтев за издавање водне сагласности приложити акт надлежног органа о сагласности на студију о процени утицаја на животну средину, односно акт надлежног органа којим се утврђује да није потребна процена утицаја на животну средину;
3. На основу Прорачуна успорених нивоа воде у акумулацији ХЕ „Ђердап I“ у режиму експлоатације ХЕ „Ђердап I“ и ХЕ „Ђердап II“ (Институт за водопривреду „Јарослав Черни“, Београд, 2007. године), карактеристични протицаји реке Саве код Сремске Митровице су:

Река : Сава Сектор: Ушће–Сремска Митровица		КАРАКТЕРИСТИЧНИ ПРОТИЦАЈ САВЕ (m³/s)		
Протицај Саве (Q Ср. Митровица)		Q99% са криве вероватноће малих вода	Qср	Q1% са криве вероватноће великих вода
		204		6272
	km	КОТА НИВОА ВОДЕ (mm)		
профил	97+480	71.33	73.87	78.88

4. Извршити хидраулички прорачун за меродавне протинаје у условима стационарног течења, на основу којих треба одредити условљене коте ископа дуж поља на коме се врши вађење речних наноса, уз дефинисање елемената водног режима пре почетка вађења речних наноса, као и стања након завршеног вађења;
5. Пројектом вађења речних наноса се не сме предвиди кота ископа већа од дозвољене (максимална дубина ископа је 5 m испод ниског пловидбеног нивоа који на km 97+000 износи 71,53 mnm), у складу са условима Дирекције за водне путеве;
6. Максимални нагиб косина кинете је 1:3;
7. У подужном правцу вађење наноса треба планирати у смеру од низводног профила ка узводном, а у попречном правцу у смеру од матице тока према обали;
8. На основу геодетских снимања урадити:
 - а) катастарско - топографски план зоне извођења радова, у размери $P=1:100/1000$ или $P=1:2500$, са приказом: контура високе обале речног корита, положаја поља на коме се вадити речни нанос са координатама граничне контуре, привремених депонија, сепарација, манипулативних површина и приступних путева у границама водног земљишта, као и речног корита најмање по 50 m узводно и низводно од зоне извођења радова. На плану назначити границе катастарских парцела и катастарских општина. Геодетски снимак за израду катастарско-топографског плана не сме да буде старији од три (3) месеца, урађен у дигиталној форми, у стандардном формату;
 - б) приказ контролних попречних профила на одговарајућем међусобном растојању (не већем од 50 m), у размери 1:100/1000 (2500) и подужни профил поља на коме се вадити речни нанос, са приказом линије спруда по осовини, линије талвега (највећих дубина на снимљеним попречним профилима речног корита), границе ископа, као и линије воде на дан снимања. Преломне тачке дати у Gauss-Kruger-овом координатном систему;
9. Коришћена геодетска опрема мора да испуњава одређене услове тачности, који се потврђују атестом или декларацијом. Мерење позиције треба да буде са мерном несигурношћу од 25 cm, а мерење дубина треба да буде са мерном несигурношћу од 5 cm;
10. У Пројекту вађења речних наноса треба описати технологију ископа;
11. У Пројекту вађења речних наноса треба дати количине наноса, као и динамику вађења наноса по месецима и укупну количину наноса која ће се извадити за 12 месеци;
12. Предвидети радове и мере које ће спречити евентуално стварање секундарних и паралелних токова дуж експлоатационог поља у случају високих водостаја реке Саве;
13. Пројектом вађења речних наноса доказати да ће експлоатација речних наноса на предметној локацији имати позитивне ефекте на водни режим на овом делу тока реке Саве, као и да неће имати негативне последице у односу на друге кориснике;
14. Предвиђеним вађењем речног наноса не сме се угрозити стабилност природне обале корита за средњу и велику воду, не смеју се погоршати услови санитарне заштите и негативно утицати на стање животне средине. Уколико постоји било каква употреба нафте и њених деривата, у пројекту за вађење наноса треба предвидети мере заштите да не дође до загађења водотока;
15. Није дозвољено складиштење нафтних деривата (горива, уља и мазива), замена уља, подмазивање и прање механизације на водном земљишту;
16. У Пројекту вађења речних наноса треба навести и означити локације за складиштење горива, уља и мазива, одржавање и прање механизације, које треба да буду удаљене најмање 500 m од речног корита. Складишта нафтних деривата и погони за одржавање механизације треба да буду заштићени од стогодишње велике воде реке и морају да имају канализацију за прихватање отпадних вода и уређај за сепарацију масти и уља;
17. У Пројекту вађења речних наноса треба означити локације и димензије привремених депонија за које су издата водна акта, а које ће служити за одлагање извађеног наноса на водном земљишту. Треба приказати максималну површину, висину и количину речног наноса који се може депоновати. У случају да се извађени материјал из предметног експлоатационог поља директно испоручује коминитентима потребно је доставити Изјаву оверену код јавног бележника којом се потврђује да ће се избагеровани материјал директно испоручивати коминитентима са којима инвеститор има закључен уговор о снабдевању речним наносом;
18. Привремене депоније (ако су предвиђене пројектном документацијом) морају бити ван домаћаја или заштићене од десетогодишње велике воде;

19. У Пројекту вађења речних наноса дати процену утицаја планираних депонија (ако су предвиђене пројектном документацијом) на меродавне нивое великих вода, с тим да депоније не смеју да заузимају више од 20% ширине инундације, од речне обале до уреза стогодишње велике воде или насипа;
20. У Пројекту вађења речних наноса дати процену количине јаловине на експлоатационом пољу и предвидети локације за њено одлагање. По правилу јаловину ископану на спрудовима треба депоновати у стараче и депресије тако да се не смањи протицајни профил и погоршају услови течења великих вода;
21. Пројекат вађења речног наноса треба да садржи план за одбрану од поплава, који би требало да обухвати евакуацију радника и механизације и заштиту привремених депонија у току спровођења одбране од поплава;
22. Пројекат вађења речног наноса треба да буде урађена у складу са техничким нормативима и стандардима. Техничку документацију треба да уради привредно друштво, односно правно лице које је регистровано за израду техничке документације, с тим да одговорни пројектант треба да поседује лиценцу 313 или 314, према класификацији Инжењерске коморе Србије;
23. На Пројекат вађења речног наноса треба прибавити водну сагласност, којом се утврђује да је она урађена у складу са издатим водним условима, сагласно члану 119. Закона о водама ("Службени гласник РС", бр. 30/10, 93/12, 101/16, 93/18 и 93/18 – др. закон);
24. Право на вађење речног наноса, сагласно члану 89. Закона о водама ("Службени гласник РС", бр. 30/10, 93/12, 101/16, 93/18 и 93/18 – др. закон), стиче се добијањем водне сагласности, што подразумева и обавезу решавања имовинских питања на парцелама на којима се вади речни нанос и постављају привремени објекти потребни за извођење радова, како на приватним тако и на парцелама у јавној својини;
25. За обављање делатности вађења речног наноса правно лице, односно предузетник, треба да буде уписано у одговарајући регистар, члан 90. Закона о водама ("Службени гласник РС", бр. 30/10, 93/12, 101/16, 93/18 и 93/18 – др. закон) и да поседује лиценцу за обављање делатности вађења речног наноса. Лиценца за обављање делатности вађења речног наноса из водног пута издаје се на захтев правног лица, односно предузетника, решењем министарства надлежног за послове саобраћаја, а за обављање делатности вађења речног наноса из водотока на којима нема пловног пута и са водног земљишта, ради уређења режима вода, решењем министарства надлежног за послове водопривреде, на период од пет година;
26. Водни услови престају да важе ако се у року од годину дана од дана њиховог издавања не поднесе захтев за издавање водне сагласности;
27. У складу са чланом 130. Закона о водама ("Службени гласник РС", бр. 30/10, 93/12, 101/16, 93/18 и 93/18 – др. закон) и на основу Правилника о садржини, начину и обрасцу водне књиге ("Сл. гласник РС", број 86/10), водни услови су евидентирани у Уписник водних услова за водно подручје Сава, под редним бројем 948 од 19.08 2022. године.

Образложење

Привредно друштво за производњу и услуге "Трансвер" д.о.о., Карађорђева бб, Мишар, 15000 Шабац, (матични број: 17018124, ПИБ: 100111347) поднело је захтев за добијања водних услова у циљу израде Пројекта за вађење речних наноса на стационажни од km 96+400 до km 97+000 реке Саве (редни број локације: 2), која је обухваћена Правилником о утврђивању плана вађења речних наноса ("Службени гласник РС", бр. 107/21), на делу катастарске парцеле број 1636 к.о. к.о. Мрђеновац, град Шабац.

Уз захтев је достављена следећа документација:

- Уговор о закупу водног земљишта у јавној својини Републике Србије број 5264 од 17.05.2022. године закључен између Привредног друштва за производњу и услуге "Трансвер" д.о.о., Карађорђева бб, Мишар, 15000 Шабац, као закупца и ЈВП "Србијаводе", Булевар уметности број 2А као закуподавца;
- Мишљење у поступку издавања водних услова Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре - Дирекција за водне путеве, бр. 11/114-3 од 23.05.2022. године;
- Прегледна ситуација локације експлоатационог поља;
- Решење издато привредном друштву за производњу и услуге "Трансвер" д.о.о., Карађорђева бб, Мишар, 15000 Шабац, о издавању лиценце за обављање делатности вађења шљунка из

водног пута број 342-01-963/2017-06 од 05.03.2018. године, издато од стране Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре;

На основу достављене и расположиве техничке документације констатовано је следеће:

У складу са чл. 117. Закона о водама, планирани радови припадају типу објеката број 24) вађење и депоновање на водном земљишту: речних наноса, камена и другог материјала из корита водотока, спрудова, речних алувиона и са обала природних водотока, природних и вештачких акумулација; тресета за холтикултуру; рекултивацију експлоатационог поља и непосредне околине, по завршеном вађењу, а према члану 43. истог закона, предметни радови су сврстани у делатност 1) уређење водотока и заштита од штетног дејства вода.

Водни услови се издају за извођење радова на вађењу речног наноса са водног земљишта на локалитетима где је то од интереса за очување или побољшање водног режима, у обиму који неће нарушити водни режим и угрозити екосистем речног тока и приобалног земљишта и они су саставни део важећег Плана вађења речних наноса.

Експлоатација речног наноса предвиђена је на делу катастарске парцеле број 1636 к.о. Мрђеновац, град Шабац, укупне површине 98.000,00 м². На основу достављене документације и увидом у www.rgz.gov.rs/KnWeb утврђено је да су наведене парцеле у јавној својини Републике Србије.

Координате тачака које оријентационо дефинишу експлоатационо поље:

Ознаке угаоних тачака	Координате	
	Y	X
T1	7405390.97	4956214.75
T2	7405427.73	4956395.22
T3	7405431.22	4956393.76
T4	7405500.00	4956365.00
T5	7405626.55	4956281.59
T6	7405653.70	4956263.70
T7	7405727.46	4956215.08
T8	7405733.50	4956212.14
T9	7405734.40	4956211.70
T10	7405743.77	4956207.13
T11	7405817.00	4956171.40
T12	7405890.16	4956123.08
T13	7405927.39	4956098.49
T14	7405962.15	4956075.53
T15	7405834.00	4955952.93
T16	7405799.89	4955971.48
T17	7405663.10	4956050.94
T18	7405533.01	4956156.14

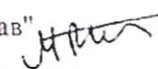
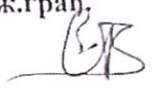
Површина експлоатационог поља износи 98.000,00 м².

У складу са Правилником о утврђивању Плана вађења речних наноса ("Службени гласник РС", бр.107/21), тражено експлоатационо поље се налази у зони где је потребно вађење речних наноса у циљу одржавања или проширења пловних габарита и у зони где је дозвољено вађење наноса уз прибављање услова.

Привредно друштво за производњу и услуге "Трансвер" д.о.о., Карађорђева бб, Мишар, 15000 Шабац, (матични број: 17018124, ПИБ: 100111347) поседује лиценцу за обављање делатности вађења шљунка из водног пута број 342-01-963/2017-06 од 05.03.2018. године, издато од стране Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре.

За предметну деоницу реке Саве, у складу са чл.10а Закона о водама ("Службени гласник РС", бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18 – др. закон), закључен је Уговор о закупу водног земљишта у јавној својини Републике Србије број 5264 од 17.05.2022. године (ЈВП "Србијаводе", Булевар уметности број 2А).

На основу Правилника о садржини, начину и обрасцу водне књиге ("Сл. гласник РС", број 86/10), водни услови су евидентирани у Уписник водних услова шта је зато у услови број 27.

Руководилац ВПЦ "Сава-Дунав"
Александар Викилић, дипл.инж.грађ.

Доставити:

- "Трансвер" д.о.о., Карађорђева бб, Мишар, 15000 Шабац.;
- Одељ. за водно добро, водни режим и водна акта (х2);
- Републичкој дирекцији за воде Немањина 22-26 (х2) – електронска достава;
- А р х и в и.

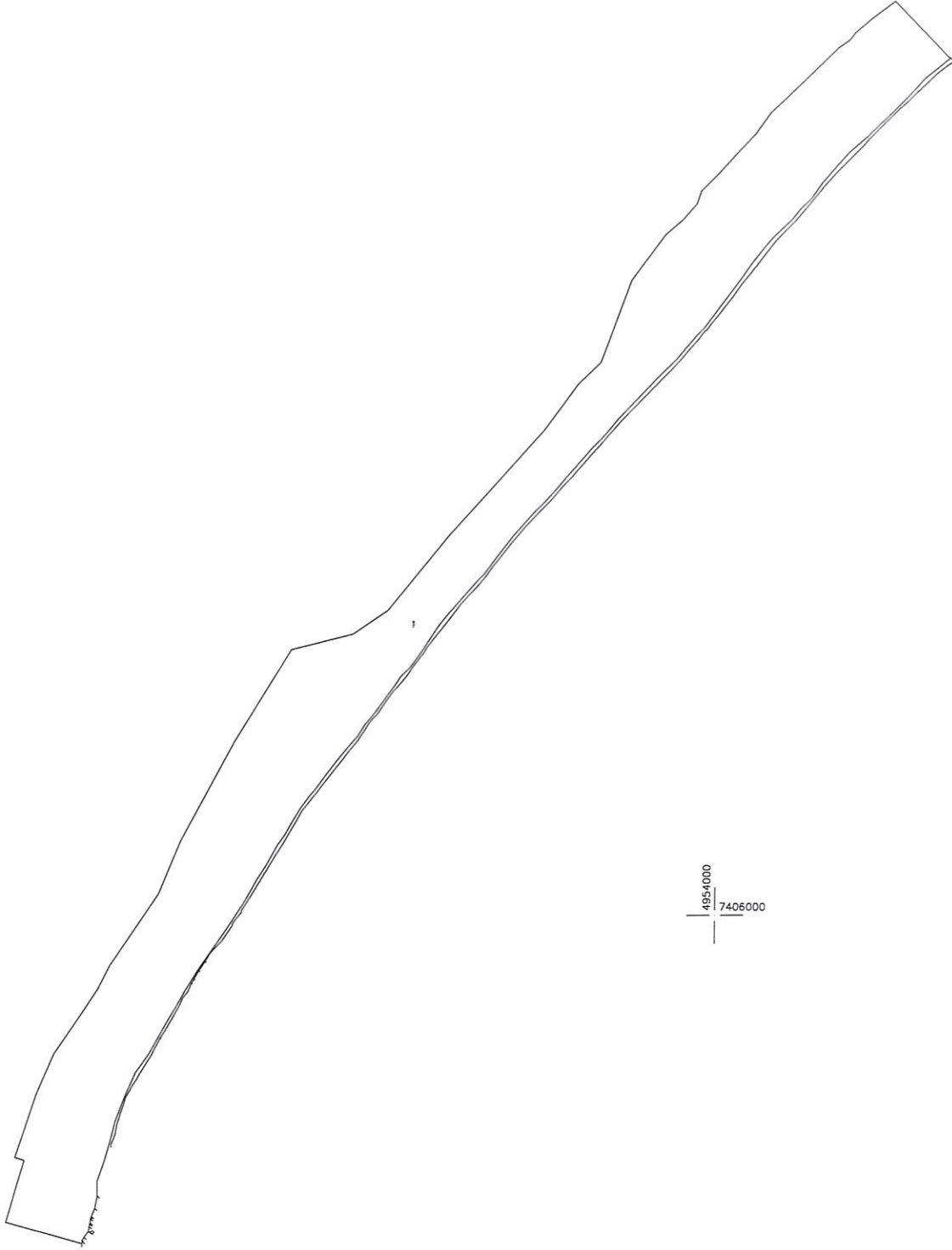
РЕПУБЛИКА СРБИЈА
БРОЈ ПРЕДМЕТА:

953-001-5993/2022

Копија плана
Размера 1:2500

СКН Шабац

Катастарска општина Мрђеновац

РГЗ

Шеф службе за катастр непокретности Шабац

Припремио:

12.04.2022

Датум:

Република Србија
Републички геодетски завод
Геодетско-катастарски информациони систем

* Број листа непокретности: 297

katastar.rgz.gov.rs/eKatastar | 01.04.2022. 08:39:39

Подаци катастра непокретности

Подаци о непокретности	66e7d5b9-af71-4937-b633-f32028ed0b77
Матични број општине:	71269
Општина:	ШАБАЦ
Матични број катастарске општине:	744891
Катастарска општина:	МРЂЕНОВАЦ
Датум ажурности:	31.03.2022. 14:00
Служба:	ШАБАЦ
Извор податка:	ШАБАЦ, ЈЕ

1. Подаци о парцели - А лист

Потес / Улица:	БУЏАК
Број парцеле:	1636
Површина m ² :	1466170
Број листа непокретности:	297

Подаци о делу парцеле

Број дела:	1
Врста земљишта:	ОСТАЛО ЗЕМЉИШТЕ
Култура:	РЕКА
Површина m ² :	1466170

Имаоци права на парцели - Б лист

Назив:	Ј.В.П."СРБИЈАВОДЕ" СА П.О.
Адреса:	БЕОГРАД, БРОДАРСКА 5
Врста права:	ПРАВО КОРИШЋЕЊА
Облик својине:	
Удео:	1/1
Назив:	РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Адреса:	БЕОГРАД,
Врста права:	СВОЈИНА
Облик својине:	ДРЖАВНА РС
Удео:	1/1

Терети на парцели - Г лист

*** Нема терета ***

Напомена (терет парцела)

*** Нема напомене ***

* Извод из базе података катастра непокретности.

НАПОМЕНА: Сходно члану 18. Закона о републичким административним таксама и члану 6. Уредбе о условима издавања извода из листа непокретности и листа вода из ГКИС-а, без накнаде се издаје извод из листа непокретности: органима, организацијама и институцијама Републике Србије, аутономних покрајина, односно јединица локалне самоуправе, организацијама обавезног социјалног осигурања, установама основаних од стране Републике Србије, аутономних покрајина, односно јединица локалне самоуправе, Црквама и верским заједницама, Црвеном крсту Србије, дипломатско-конзуларним представништвима страних држава, под условом узајамности, јавним бележницима и геодетским организацијама, и исти се дигитално преузимају преко сервисне магистрале државних органа и електронских сервиса РГЗ-а.

9. PODACI O MOGUĆIM TEŠKOĆAMA (tehnički nedostaci ili nepostojanje odgovarajućeg stručnog znanja i veština) na koje je naišao nosilac projekta.

Nosilac Projekta je na osnovu urađene i odobrene Tehničke dokumentacije i Rešenja o vodnoj saglasnosti prethodne godine već obavljao navedenu delatnost na predmetnom pozajmištu. Činjenica je da nosilac Projekta nije imao pritužbi na rad i da je podneo Zahtev za odlučivanje o potrebi procene uticaja na životnu sredinu eksploatacije rečnog nanosa na predmetnoj lokaciji da je svestan značaja sa aspekta zaštite životne sredine.

Nosilac projekta, obzirom na delatnost, dobro je upoznat sa problematikom iz domena zaštite životne sredine tako da i to daje garanciju da će i planirane aktivnosti sprovoditi na takav način da prouzrokuje najmanju moguću promenu u životnoj sredini, rizik po životnu sredinu i zdravlje ljudi.

10. UPITNIK uz zahtev za odlučivanje o potrebi procene uticaja na životnu sredinu

KRATAK OPIS PROJEKTA

Red. broj	P i t a n j e	DA/NE Kratak opis projekta?	Da li će to imati značajne posledice? DA/NE zašto?
1	2	3	4
1.	Da li izvođenje, rad ili prestanak rada podrazumeva aktivnosti koje će prouzrokovati fizičke promene na lokaciji (topografije, korišćenja zemljišta, izmenu vodnih tela)?	Da – produbljivanje dna rečnog korita	Ne
2.	Da li izvođenje ili rad projekta podrazumeva korišćenje prirodnih resursa kao što su zemljište, vode, materijali ili energija, posebno resursa koji nisu obnovljivi ili koji se teško obezbeđuju?	Da – koristi se prorodni resurs – rečni pesak i šljunak, ali kao obnovljivi resurs i euro dizel gorivo	Ne
3.	Da li projekat podrazumeva korišćenje, skladištenje, transport, rukovanje ili proizvodnju materija ili materijala koji mogu biti štetni po ljudsko zdravlje ili životnu sredinu ili koji mogu izazvati zabrinutost zbog postojećih ili potencijalnih rizika po ljudsko zdravlje?	Da – pri transportu tegljačima	Ne
4.	Da li će na projektu tokom izvođenja, rada ili po prestanku rada nastajati čvrsti otpad?	Da	Ne
5.	Da li će na projektu dolaziti do ispuštanja zagađujućih materija ili bilo kakvih opasnih, otrovnih ili neprijatnih materija u vazduh?	Da – gasovi produkti sagorevanja euro dizel goriva	Ne
6.	Da li će projekat prouzrokovati buku i vibracije, ispuštanje svetlosti, toplotne energije ili elektromagnetnih zračenja?	Da – buka i vibracije se emituju od rada mehanizacije	Ne
7.	Da li projekat dovodi do rizika od kontaminacije zemljišta ili vode ispuštenim zagađujućim materijama na tlo ili površinske ili podzemne vode?	Ne	Ne
8	Da li će tokom izvođenja ili rada projekta postojati bilo kakav rizik od udesa koji može ugroziti ljudsko zdravlje ili životnu sredinu?	Da – postoji potencijalni rizik zbog nepoštovanja tehnologije rada	Da – curenje i prosipanje naftnih derivata
9.	Da li će projekat dovesti do socijalnih promena, na primer u demografskom smislu?	Ne	Ne
10.	Da li postoje bilo koji drugi faktori koje treba analizirati, kao što je razvoj koji će uslediti, koji bi mogli dovesti do posledica na životnu sredinu ili do kumulativnih uticaja sa drugim, postojećim ili planiranim aktivnostima na lokaciji?	Ne	Ne
11.	Da li ima područja na lokaciji ili u blizini lokacije, zaštićenih po međunarodnim ili domaćim propisima zbog svojih ekoloških, pejzažnih, kulturnih ili drugih vrednosti, koja mogu biti zahvaćena uticajima projekta?	Ne	Ne
12.	Da li ima područja na lokaciji ili u blizini lokacije, važnih ili osetljivih zbog ekoloških razloga, na primer močvare, vodotoci ili druga vodna tela, planinska ili šumska područja, koja mogu biti zagađena izvođenjem projekta?	Da – reka Sava	Ne

Zahtev za odlučivanje o potrebi procene uticaja na životnu sredinu

13.	Da li ima područja na lokaciji ili u blizini lokacije koja koriste zaštićene, važne ili osetljive vrste faune ili flore, na primer za naseljavanje, leženje, odrastanje, odmaranje, prezimljavanje ili migraciju, a koja mogu biti zahvaćena realizacijom projekta?	Ne	Ne
14.	Da li na lokaciji ili u blizini lokacije postoje površinske ili podzemne vode koje mogu biti zahvaćene uticajem projekta?	Da	Ne
15.	Da li na lokaciji ili u blizini lokacije postoje područja ili prirodni oblici visoke amijentalne vrednosti koji mogu biti zahvaćeni uticajem projekta?	Ne	Ne
16.	Da li na lokaciji ili u blizini lokacije postoje putni pravci ili objekti koji se koriste za rekreaciju ili drugi objekti koji mogu biti zahvaćeni uticajem projekta?	Ne	Ne
17.	Da li na lokaciji ili u blizini lokacije postoje transportni pravci koji mogu biti zagušeni ili koji prouzrokuju probleme po životnu sredinu, a koji mogu biti zahvaćeni uticajem projekta?	Ne	Ne
18.	Da li se projekat nalazi na lokaciji na kojoj će verovatno biti vidljiv velikom broju ljudi?	Ne	Ne
19.	Da li na lokaciji ili u blizini lokacije ima područja ili mesta od istorijskog ili kulturnog značaja koja mogu biti zahvaćena uticajem projekta?	Ne	Ne
20.	Da li se projekat nalazi na lokaciji u prethodno nerazvijenom području koje će zbog toga pretrpeti gubitak zelenih površina?	Ne	Ne

21.	Da li se na lokaciji ili u blizini lokacije projekta koristi zemljište, na primer za kuće, vrtove, druge privatne namene, industrijske ili trgovačke aktivnosti, rekreaciju, kao javni otvoreni prostor, za javne objekte, poljoprivrednu proizvodnju, za šume, turizam, rudarske ili druge aktivnosti koje mogu biti zahvaćene uticajem projekta?	Da	Ne
22.	Da li za lokaciju i za okolinu lokacije postoje planovi za buduće korišćenje zemljišta koje može biti zahvaćeno uticajem projekta?	Ne	Ne
23.	Da li na lokaciji ili u blizini lokacije postoje područja sa velikom gustinom naseljenosti ili izgrađenosti koja mogu biti zahvaćena uticajem projekta?	Ne	Ne
24.	Da li na lokaciji ili u blizini lokacije ima područja zauzetih specifičnim (osetljivim) korišćenjem zemljišta, na primer bolnice, škole, verski objekti, javni objekti koji mogu biti zahvaćeni uticajem projekta?	Ne	Ne
25.	Da li na lokaciji ili u blizini lokacije ima područja sa važnim, visoko kvalitetnim ili retkim resursima (na primer podzemne vode, površinske vode, šume, poljoprivredna, ribolovna, lovna ili druga područja, zaštićena prirodna dobra, mineralne sirovine i dr.) koja mogu biti zahvaćena uticajem projekta?	Da – reka Sava	Ne

Zahtev za odlučivanje o potrebi procene uticaja na životnu sredine

26.	Da li na lokaciji ili u blizini lokacije ima područja koja već trpe zagađenje, ili štetu na životnoj sredini (na primer, gde su postojeći pravni normativi životne sredine pređeni) koji mogu biti zahvaćeni uticajem projekta?	Ne	Ne
27.	Da li je lokacija projekta ugrožena zemljotresima, sleganjem zemljišta, klizištima, erozijom, poplavama ili povratnim klimatskim uslovima (na primer temperaturnim razlikama, maglom, jakim vetrovima) koje mogu dovesti do prouzrokovanja problema u životnoj sredini od strane projekta?	Da	Ne

UPITNIK uz zahtev za određivanje obima i sadržaja studije o
proceni uticaja na životnu sredinu

DEO I
KARAKTERISTIKE PROJEKTA

R. br.	Pitanje	DA/ NE	Koje karakteristike okruženja Projekata mogu biti zahvaćene uticajem i kako?	Da li posledice mogu biti značajne? Zašto?
1	2	3	4	5
1. Da li izvođenje, rad ili prestanak rada projekta podrazumeva aktivnosti koje će prouzrokovati fizičke promene na lokaciji (toplifikacije, korišćenje zemljišta, izmenu vodnih tela, itd)?				
1.1	Trajnu ili privremenu promenu korišćenja zemljišta, površinskog sloja ili topografije uključujući povećanje intenziteta korišćenja?	Da	Produbljuje se rečno korito reke Save	Ne
1.2	Raščišćavanje postojećeg zemljišta, vegetacije ili građevina?	Ne		Ne
1.3	Nastanak novog vida korišćenja zemljišta?	Ne		Ne
1.4	Prethodni radovi, npr. bušotine, ispitivanje zemljišta?	Ne		Ne
1.5	Građevinski radovi?	Da	Izgradnje objekta u klasičnom smislu nema, bagerovanjem šljunka se vrši produbljivanje korita što pozitivno utiče na režim tečenja i plovnost	Ne
1.6	Dovođenje lokacije u zadovoljavajuće stanje po prestanku projekta?	Da		Ne
1.7	Privremene lokacije za građevinske radove ili stanovanje građevinskih radnika?	Ne		Ne
1.8	Nadzemne građevine, konstrukcije ili zemljani radovi uključujući presecanje linearnih objekata, nasipanje ili iskope?	Ne		Ne
1.9	Podzemni radovi uključujući radničke radove i kopanje tunela?	Ne		Ne
1.10	Radovi na isušanju zemljišta?	Ne		Ne
1.11	Izmuljivanje?	Ne		Ne
1.12	Industrijski i zanatski proizvodni procesi?	Ne		Ne
1.13	Objekti za skladištenje robe i materijala?	Ne		Ne
1.14	Objekti za tretman ili odlaganje čvrstog otpada ili tečnih efluenata?	Da		Ne
1.15	Objekti za dugoročni smeštaj pogonskih radnika?	Ne		Ne
1.16	Novu put, železnica ili rečni transport tokom gradnje ili eksploatacije?	Ne		Ne
1.17	Novi put železnica, vazdušni saobraćaj, vodni transport ili druga transportna infrastruktura, uključujući nove ili izmenjene pravce i stanice, luke, aerodrome, itd?	Ne		Ne
1.18	Zatvaranje ili skretanje postojećih transportnih pravaca ili infrastrukture koja vodi ka izmenama kretanja saobraćaja?	Ne		Ne
1.19	Nove ili skenute prenosne linije ili cevovodi?	Ne		Ne

1.20	Zaprečavanje, izgradnja brana, izgradnja propusta, regulacija ili duge promene u hidrologiji vodotoka ili akvifera?	Ne		Ne
1.21	Prelazi preko vodotoka?	Ne		Ne
1.22	Crpljenje ili trasver vode iz podzemnih ili površinskih izvora?	Da		Ne
1.23	Promene u vodnim telima ili na površini zemljišta koje pogađaju odvodnjavanje ili oticanje?	Ne		Ne
1.24	Prevoz personala ili materijala za gradnju, pogon ili potpuni prestanak?	Ne		Ne
1.25	Dugoročni radovi na demontaži, potpunom prestanku ili obnavljanju rada?	Ne		Ne
1.26	Tekuće aktivnosti tokom potpunog prestanka rada koje mogu imati uticaj na životnu sredinu?	Ne		Ne
1.27	Priliv ljudi u podržje, privremen ili stalan?	Ne		Ne
1.28	Uvođenje novih biljnih i životinjskih vrsta?	Ne		Ne
1.29	Gubitak autohtonih vrsta ili genetske i biološke raznovrsnosti?	Ne		Ne
1.30	Drugo	Ne		Ne
2. Da li će postavljanje ili pogon postrojenja u okviru projekta podrazumevati korišćenje prirodnih resursa kao što su zemljište, voda, materijali ili energija, posebno onih resursa koji su neobnovljivi ili koji se teško obnavljaju?				
2.1	Zemljište, posebno neizgrađeno ili poljoprivredno?	Ne		Ne
2.2	Voda?	Ne		Ne
2.3	Minerali?	Da	Pesak i šljunak	Ne
2.4	Kamen, šljunak, pesak?	Da	Osnovna sirovina	Ne
2.5	Šume i korišćenje drveta?	Ne		Ne
2.7	Energija, uključujući električnu i tečna oriva?	Da	Euro dizel gorivo za rad mehanizacije	Da – produkti izgaranja goriva
2.8	Drugi resursi?	Ne		Ne
3. Da li projekat podrazumeva korišćenje, skladištenje, transport, rukovanje ili proizvodnju materija ili materijala koji mogu biti štetni po ljudsko zdravlje ili životnu sredinu ili izazvati zabrinutost zbog postojećeg ili mogućeg rizika po ljudsko zdravlje?				
3.1	Da li projekat podrazumeva korišćenje materija ili materijala koji su toksični ili opasni po ljudsko zdravlje ili životnu sredinu (flora, fauna, snabdevanje vodom)?	Ne		Ne
3.2	Da li će projekat izazvati promenu u pojavi bolesti ili uticati na prenošenje bolesti (na primer, bolesti koje prenose insekti ili koje se prenose vodom)?	Ne		Ne
3.3	Da li će projekat uticati na blagostanje stanovništva, pa primer, promenom uslova života?		Pozitivno utiče na zapošljavanje manje broja	Ne
3.4	Da li postoje posebno ranjive grupe stanovnika koje mogu biti pogođene izvođenjem projekta, na primer, bolnički pacijenti, stari?	Ne		Ne
3.5	Druzi izroci?	Ne		Ne
4. Da li će tokom izvođenja, rada ili konačnog prestanka rada nastajati čvrsti otpad?				
4.1	Jalovina, deponija uklonjenog površinskog sloja ili rudnički otpad?	Ne		Ne
4.2	Gradski otpad (iz stanova ili komercijalni	Da	U toku rada postojaće komunalni	Ne – evakuaciju vrši

	otpad)?		otpad vezan za broj zaposlenih	JKP
4.3	Opasan ili toksični otpad (uključujući radio-aktivni otpad)?	Ne		Ne
4.4	Drugi industrijski procesni otpad?	Ne		Ne
4.5	Višak proizvoda?	Ne		Ne
4.6	Otpadni mulj ili drugi muljevi kao rezultat tretmana efluenta?	Ne		Ne
4.7	Građevinski otpad ili šut?	Ne		Ne
4.8	Suvišak mašina i opreme?	Ne		Ne
4.9	Kontaminirano tlo drugi material?	Ne		Ne
4.10	Poljoprivredni otpad?	Ne		Ne
4.11	Druga vrsta otpada?	Ne		Ne
5. D li izvođenje projekta podrazumeva ispuštanje zagađujućih materija ili bilo kojih opasnih, toksičnih ili neprijatnih materija u vazduh?				
5.1	Emisije iz stacionarnih ili mobilnih izvora za sagorevanje fosilnih goriva?	Da	Emisija gasova produkata sagorevanja goriva iz mobilnih izvora za vreme rada opreme	Ne
5.2	Emisije iz proizvodnih procesa?	Da		Ne
5.3	Emisije iz materijala kojima se rukuje uključujući skladištenje i transport?	Ne		Ne
5.4	Emisije iz građevinskih aktivnosti uključujući postrojenja i opremu?	Ne		Ne
5.5	Prašina ili neprijatni mirisi koji nastaju rukovanjem materijalima uključujući građevinske materijale, kanalizaciju i otpad?	Ne		Ne
5.6	Emisije zbog spaljivanja otpada?	Ne		Ne
5.7	Emisije zbog spaljivanja otpada na otvorenom prostoru (na primer, isečeni material, građevinski ostaci)?	Ne		Ne
5.8	Emisije drugih izvora?	Ne		Ne
6. Da li izvođenje projekta podrazumeva prouzrokovanje buke i vibracija ili ispuštanje svetlosti, toplotne energije ili elektromagnetnog zračenja?				
6.1	Zbog rada opreme, na primer, mašina, ventilacionih postrojenja, drobilica?	Da	Buka i vibracije zbog rada mehanizacije	Ne
6.2	Iz industrijskih ili sličnih procesa?	Ne		Ne
6.3	Zbog građevinskih radova i uklanjanja građevinskih i drugih objekata?	Ne		Ne
6.4	Od eksplozija ili pobijanja šipova?	Ne		Ne
6.5	Od građevinskog ili pogonskog saobraćaja?	Ne		Ne
6.6	Iz sistema za osvetljenje ili sistema za hlađenje?	Ne		Ne
6.7	Iz izvora elektromagnetnog zračenja (podrazumevaju se efekti na najbližu osetljivu opremu kao i na ljude)?	Ne		Ne
6.8	Iz drugih izvora?	Ne		Ne
7. Da li izvođenje projekta vodi riziku zagađenja zemljišta ili voda zbog ispuštanja zagađujućih materija na tlo ili u kanalizaciju površinske ili podzemne vode?				
7.1	Zbog rukovanja, skladištenja, korišćenja ili curenja opasnih ili toksičnih materija?	Da	Curenje hidrauličkih ulja usled akcidentnih pucanja hidrauličnih vodova u količini do 100 l, curenje pogonskih goriva usled loše zaptivenosti u količini do 2 l, curenje ulja za podmazivanje u količini do 1 l.	Ne
7.2	Zbog ispuštanja kanalizacije ili drugih efluenta (tretiranih ili ne tretiranih) u vodu ili zemljište?	Ne		Ne
7.3	Taloženjem zagađujućih materija ispuštenih	Ne		Ne

	u vazduh, u zemljište ili vodu?			
7.4	Iz drugih izvora?	Ne		Ne
7.5	Postoji li dugoročni rizik zbog zagađujućih materija u životnoj sredini iz ovih izvora?	Ne		Ne
8. Da li tokom izvođenja i rada projekta može nastati rizik od udesa koji mogu uticati na ljudsko zdravlje ili životnu sredinu?				
8.1	Od eksplozija, iscurivanja, vatre itd, tokom skladištenja, rukovanja, korišćenja ili proizvodnje opasnih ili toksičnih materija?	Ne		Ne
8.2	Zbog razloga koji su izvan granica uobičajene zaštite životne sredine, npr. zbog propusta u sistemu kontrole zagađenja?	Ne		Ne
8.3	Zbog drugih razloga?	Ne		Ne
8.4	Zbog prirodnih nepooda (npr. poplave, zemljotresi, klizišta, itd)?	Da	Poplave	Ne
9. Da li će projekat dovesti do socijalnih procena, na primer, u demografiji, tradicionalnom načinu života, zapošljavanju?				
9.1	Promene u obimu populacije, starosnom dobu, strukturi, socijalnim grupama?	Ne		Ne
9.2	Raseljavanje stanovnika ili rušenje kuća, naselja, javnih objekata u naseljima, npr. škola, bolnica, društvenih objekata?	Ne		Ne
9.3	Kroz doseljavanje novih stanovnika ili stvaranje novih zajednica?	Ne		Ne
9.4	Ispostavljanjem povećanih zahteva lokalnoj infrastrukturi ili službama, npr. stanovanje, obrazovanje, zdravstvena zaštita?	Ne		Ne
9.5	Otvaranje novih radnih mesta tokom gradnje ili eksploatacije ili prouzrokovanje gubitka radnih mesta sa posledicama po zaposlenost i ekonomiju?	Da	Otvaranje novih radnih mesta	Ne
9.6	Drugi uzroci?	Ne		Ne
10. Da li postoje drugi faktori koje treba razmotriti, kao što je dalji razvoj koji može voditi posledicama po životnu sredinu ili kumulativni uticaj sa drugim postojećim ili planiranim aktivnostima na lokaciji?				
10.1	Da li će projekat dovesti do pritiska za daljim razvojem koji može imati značajan uticaj na životnu sredinu, npr. povećano naseljavanje, nove puteve, nov razvoj pratećih indrustrijskih kapaciteta ili javnih službi, itd?	Ne		Ne
10.2	Da li će projekat dovesti do razvoja pratećih objekata, pomoćnog razvoja ili razvoja podstaknutog projektom koji može imati uticaj na životnu sredinu, npr. prateće infrastrukture (putevi, snabdevanje električnom energijom, čvrsti otpad ili tretman otpadnih voda, itd), razvoj naselja, ekstraktivne industrije, snabdevanje i dr.?	Ne		Ne
10.3	Da li će projekat dovesti do naknadnog korišćenja lokacije koje će imati uticaj na životnu sredinu?	Ne		Ne
10.4	Da li će projekat omogućiti u budućnosti razvoj po istom modelu?	Da		Ne
10.5	Da li će projekat imati kumulativne efekte zbog blizine drugih postojećih ili planiranih projekata sa sličnim efektima?	Da		Ne

DEO II

Karakteristike šireg područja na kome se planira realizacija projekta

Za svaku karakteristiku projekta navedenu u nastavku, treba razmotriti da li neka od nabrojanih komponenata životne sredine može biti zahvaćena uticajem projekta.

Pitanje: Da li postoje karakteristike životne sredine na lokaciji ili u okolini lokacije projekta koje mogu biti zahvaćene uticajem projekta:		
1) područja zaštićena međunarodnim, nacionalnim ili lokalnim propisima, zbog svojih prirodnih, pejzažnih, kulturnih ili drugih vrednosti, koje mogu biti zahvaćene uticajem projekta;	Predmetni projekat se nalazi na lokaciji koja obuhvata deo zemljišta od 9.8 ha kat. parcele br. 1636 K.O. Mrdenovac, . Obzirom na dostupne tehnike i godišnji obim, aktivnosti (119.737,80m ³) projekta ne utiču značajno na životnu sredinu.	Ne
2) druga područja važna ili osetljiva zbog svoje ekologije, npr. močvarna područja, vodotoci ili druga vodna tela, planinska područja, šume, i šumsko zemljište;	Ne	Ne
3) područja koja koriste zaštićene, važne ili osetljive vrste flore i faune, npr. za rast i razvoj, razmnožavanje, odmor, preživljavanje, migraciju, koje mogu biti zahvaćene uticajem projekta;	Ne – uticaji su lokalni	Ne
4) unutrašnje, površinske i podzemne vode;	Da	Ne
5) zaštićena prirodna dobra;	Ne	Ne
6) pravci ili objekti koji se koriste za javni pristup rekreacionim i drugim objektima;	Ne	Ne
7) saobraćajni pravci podložni zagušenjima ili koji mogu prouzrokovati probleme životnoj sredini;	Ne	Ne
8) područja na kojima se nalaze nepokretna kulturna dobra;	Ne	Ne
Pitanje: da li se projekat nalazi na lokaciji na kojoj će verovatno biti vidljiv mnogim ljudima		
	Da. Projekat se nalazi u koritu reke Save, tako da se može reći da će projekat biti vidljiv mnogim ljudima.	Ne
Pitanje: da li se projekat nalazi na prethodno neizgrađenoj lokaciji, na kojoj će doći do gubitka zelenih površina		
	Ne	Ne
Pitanje: da li se na lokaciji projekta ili u okolini zemljišta koje će biti zahvaćeno lokacijom projekta koristi za određene privatne ili javne namene		
1) kuće, bašte, druga privatna imovina;	Ne	Ne
2) industrija;	Ne	Ne
3) trgovina;	Ne	Ne
4) rekreacija;	Ne	Ne
5) javni otvoreni prostori;	Ne	Ne
6) javni objekti;	Ne	Ne
7) poljoprivreda;	Ne	Ne
8) šumarstvo;	Ne	Ne
9) turizam	Ne	Ne
10) rudnici i kamenolomi i dr.	Da	Ne
Pitanje: da li postoje planovi za buduće korišćenje zemljišta na lokaciji ili u okolini koje bi moglo biti zahvaćeno uticajem projekta		
	Ne	Ne
Pitanje: da li postoje područja na lokaciji ili u okolini koja su gusto naseljena, koja bi mogla biti zahvaćena uticajem projekta		
	Ne	Ne
Pitanje: da li postoje područja osetljivog korišćenja zemljišta na lokaciji ili u okolini, koja mogu biti zahvaćena uticajem projekta:		
a. bolnice;	Ne	Ne
b. škole;	Ne	Ne
c. verski objekti;	Ne	Ne
d. javni objekti?	Ne	Ne
Pitanje: da li postoje područja na lokaciji ili u okolini sa važnim, visokokvalitetnim ili nedovoljnim		

resursima, koji bi mogli biti zahvaćeni uticajem projekta:		
1) podzemne vode;	Da	Ne
2) površinske vode;	Da	Ne
3) šume;	Ne	Ne
4) poljoprivredno zemljište;	Ne	Ne
5) ribolovno područje;	Ne	Ne
6) turističko područje;	Ne	Ne
7) mineralne sirovine;	Ne – na lokaciji i okolini lokacije osim rečnog peska i šljunka nisu registrovana područja sa važnim, visokokvalitetnim ili nedovoljnim resursima koji bi mogli i zahvaćeni Projektom.	Ne
Pitanje: da li na lokaciji projekta ili u okolini ima područja koja već trpe zastrašivanje ili štetu na životnoj sredini, npr. tamo gde su postojeći pravni standardi životne sredine premašeni, koja mogu biti zahvaćena uticajem projekta		
	Ne	Ne
Pitanje: da li postoji mogućnost da lokacija projekta bude pogođena zemljotresom, sleganjem, klizanjem, erozijom, poplavama ili ekstremnim klimatskim uslovima, kao na primer, temperaturnim razlikama, maglami, jakim vetrovima, koji mogu dovesti do toga da projekat prouzrokuje probleme životnoj sredini		
	Da	Ne
Pitanje: da li je verovatno da će ispuštanja projekta imati posledice po kvalitet čimbenika životne sredine:		
1) klimatskih, uključujući mikroklimu i šire klimatske uslove;	Ne	Ne
2) hidroloških-npr. količine, proticaj ili nivo podzemnih voda i voda u rekama i jezerima;	Da-proticaj	Ne
3) pedoloških-npr. količina, dubina, vlažnost;	Ne	Ne
4) geomorfoloških-npr. stabilnost ili erozivnost	Ne	Ne
Pitanje: da li je verovatno da će projekat uticati na dostupnost ili dovoljnost resursa, lokalni ili globalno:		
1) fosilnih goriva;	Ne	Ne
2) voda;	Ne	Ne
3) mineralne sirovine, kamen, pesak, šljunak;	Ne	Ne
4) drvo;	Ne	Ne
5) drugih neobnovljivih resursa;	Ne	Ne
6) infrastrukturnih kapaciteta na lokaciji – voda, kanalizacija, proizvodnja i prenos električne energije, telekomunikacija, putevi, odlaganje otpada, železnica;	Ne	Ne
Pitanje: da li postoji verovatnoća da projekat utiče na ljudsko zdravlje i blagostanje zajednice:		
1) kvalitet ili toksičnost vazduha, vode, prehrambenih proizvoda i drugih proizvoda za ljudsku potrošnju;	Ne	Ne
2) stopu bolesti i smrtnosti pojedinca, zajednice ili populacije zbog izloženosti zagađenju;	Ne	Ne
3) pojavu ili raspoređenost prenosioca bolesti, uključujući insekte;	Ne	Ne
4) ugroženost pojedinaca, zajednica ili populacije bolestima;	Ne	Ne
5) osećanje lične sigurnosti pojedinaca;	Ne	Ne
6) koheziju i identitet zajednice;	Ne	Ne
7) kulturni identitet i zajedništvo;	Ne	Ne
8) prava manjina;	Ne	Ne
9) uslove stanovanja;	Ne	Ne
10) zaposlenost i kvalitet zaposlenja;	Da	Ne
11) ekonomske uslove;	Da	Ne